

V I E N Y B Ė

90th Anniversary Year—1886-1976—90-ieji Sukaktuviniai Metai

90 M. 18 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1976 M. SPALIO [OCTOBER] 29 D.

Telephone
APplegate 7-7257

30 CENTŲ

JAV ISTAIGOS IEŠKO NACIŲ TALKININKU

Amerikiečių spauda, radijas ir TV pradėjo skelbti JAV Imigracijos ir Natūralizacijos Tarnybos žygius prieš visą eilę imigrantų, kurie kaltinami žydų šaudymu II Pas. karū metu Ukrainoje, Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Lig šiol turimomis žiniomis tokių asmenų esama 85 ir jų sąrašus didžiumoje pateikusios žydų organizacijos.

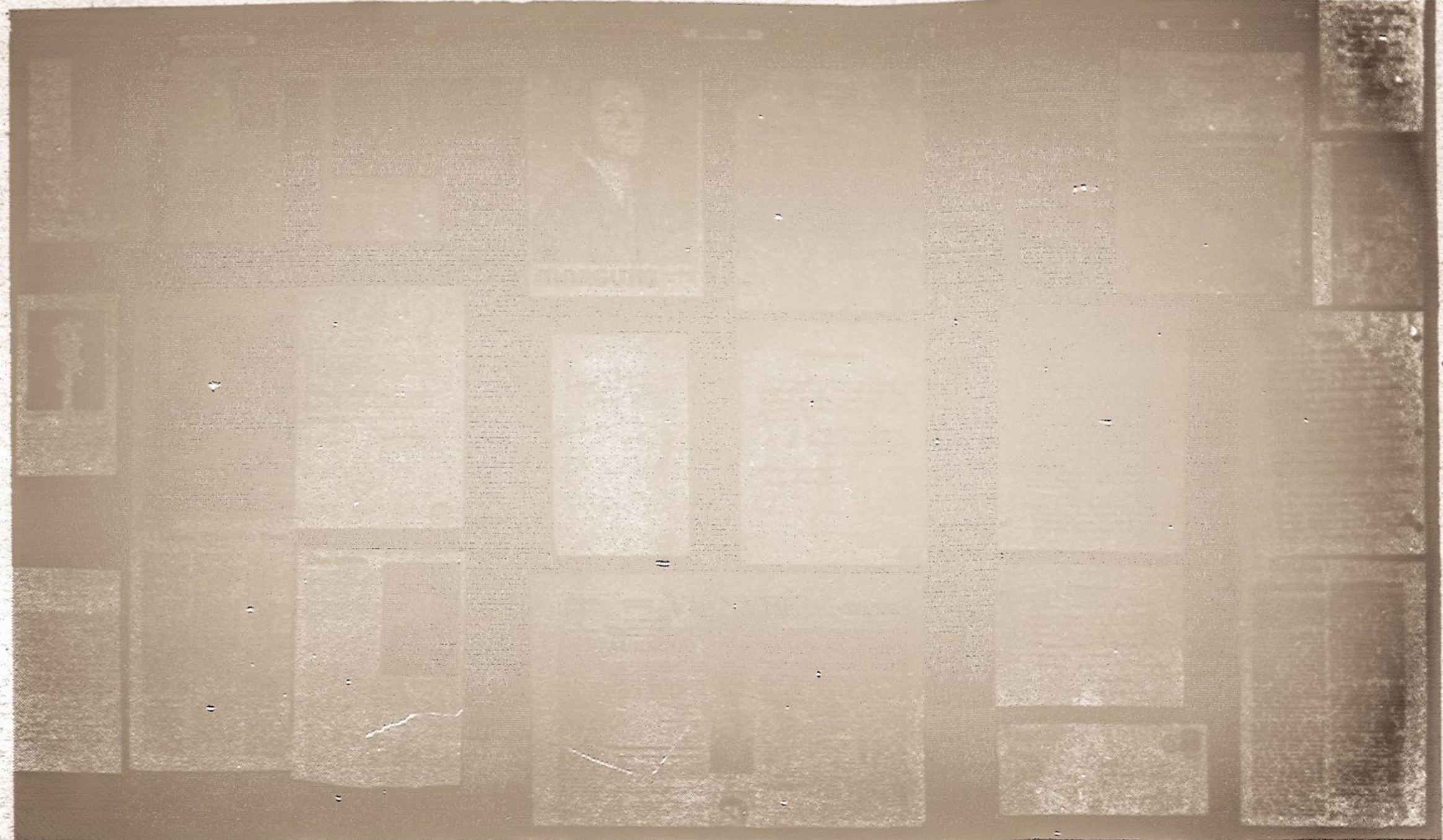
Kai kurie asmens Imigracijos ir Natūralizacijos Tarnybos jau buvo ištirti ir, neradus pagrindo kaltinimams, jų bylos panaikintos. Tačiau dabar ką tik paskelbtos trys pavardės, kurių tarpe yra du latviai ir vienas lietuvis. Jie bus apklausinėjami lapkričio 15 d. Laikraščiai rašo, kad tai iš viso esą trys pirmieji ateiviai, kurių laukia deportacija, jei kartais paaiškėtų, kad tie kaltinimai turi pagrindo. Pabrėžiama, kad JAV ligšiol laikėsi tos politikos, jog iš viso nekreipė dėmesio į bet kieno reikalavimus tokius asmenis išduoti.

Kaltinamasis lietuvis yra 73 m. amžiaus Bronius Kaminskas, gyvenantis Hartford, Conn. Spauda rašo, kad Kaminskas atvykęs į JAV 1947 m. Jis kaltinamas už dalyvavimą apie 60 vaikų žudynėse Medžiokalnio miškuose 1941 m. rudenį. Be to, esą, jis dalyvavęs parinkime apie 200 žydų sušaudymui vienoje vietoje ir 400 parinkime sušaudymui kitoje vietoje, taip pat 1941 m.

The New York Times reporteris buvo nuvykęs pasikalbėti su Kaminsku ir rašo, kad žmogus pradžioje buvo sumišęs dėl kaltinimų, ir tvirtinęs, kad jis karo metu dirbęs vežimus. Gi Kaminsko šeimininkė, pas kurią jis nuomoja kambarį už \$20 į savaitę, griežtai užginčijo, tardama, kad jis nesąs joks naciis. Esą, jis pabėgęs nuo komunistų, jis jų nekenčias. Jis negalįs nė musės užmušti.

Kitas kaimynas, su kuriuo reporteris kalbėjęs, tvirtinęs, kad Kaminskas esąs geras žmogus ir kad jis, važinėdamas dviračiu, kaimynystėje renkas medžiagas, iš kurios dirbąs vaikams žaislus.

Neseniai Tarybų Lietuvoje buvo išleista svetimom kalbom knyga "Dokumentai kaltina". Pateikta visa eilė vadinamų nacinių nusikaltėlių, bet, patikrinus, tenai Kaminsko pavardės neteko užtikti. Minima visa eilė pavardžių, kurių tarpe jau yra asmens, senokai mirę.

Apžvalginėje senosios lietuvių išeivijos veiklos purodoje plačiai pavaizduojama spauda. Šioje nuotraukoje sugrupuoti tautinės spaudos atstovai. Apačioje matyti Vienybės aukštinio jubiliejaus numeris. Žr. daugiau kituose puslapiuose.

ANKSTYVOSIOS LIETUVIŲ ATEIVIJOS PARODOS REIKŠMĖ

Amerikos Jungtinių Valstybių dviejų šimtų metų gimtadienio jubiliejaus minėjimo įkarščiui atslūgstant, verta pažvelgti į praeitį ir pažūrėti į lietuvių, ankstyvųjų ateivių įnašą Amerikos kultūrai ir civilizacijai, bei jų veiklos reikšmę priespaudoje likusios lietuvių tautos atgimimo dvasios vystymuisi. Lietuviškoji ateivija skaičiumi negali prilygti kitoms, gyventojais skaitlingoms tautoms. Mes liekame nors ir ne pati mažiausia, bet mažuma.

Ilgametė karinės tarnybos prievolė Rusų caro kariuomenėje, priverstinis mokymas rusų kalbos Lietuvos mokyklose, draudimas skaityti, rašyti ir melstis lietuviškai buvo dažniausia priežastimi palikti savo kraštą ir ieškoti geresnių gyvenimo sąlygų svetur. Amerika visus traukė, bet joje savo svajones ir planus realizuoti buvo sunkiai įmanoma.

Jauniems vyrams rusų valdžia leidimų išvykti neduodavo, todėl jų niekas ir neprašė. Reikėjo išvykti nelegaliai, pereinant Lietuvos-Vokietijos sieną.

Antroji kliūtis buvo finansinė. Lietuvis ūkininkas atliekamų pinigų neturėjo. Šį klausimą išsprendavo, ūkininkui atsisakant reikalingiausios darbo jėgos — arklio. Kur nors tarp Naumiesčio ir Slavikų (tame tarpe sienos apsauga buvo silpniausia), perjojęs Šešupę ant dvejų ar trejų metų arklio, jodamas ar važi-

JONAS P. LENKTAITIS

nėdamas, Prūsiose jį pardavęs, gautais pinigais galėjo nuvykti į Hamburgą. Bet daugumą perveždavo patyrę vežikai. Ten niekieno nevaržomas galėdavo nusipirkti "šipkortę", sėsti į laivą ir per vandenyną plaukti į išsvajotąją Ameriką. Dar kiti padirbėdavo prūsiose, vėliau Vokietijos vakaruose pramonėje, keldavosi arba į Angliją arba tiesiog į Ameriką.

Praėję griežtą imigracijos kontrolę, išlipdavo New Yorko uoste be skatiko, nemokėdami nei kalbos, nei amato, tačiau kupini vilčių čia įsikurti ir dar padėti likusiems Lietuvoje išsivaduoti iš maskolius priespaudos jungo.

Didelė jų dalis buvo visiškai beraščiai. Kalbos nemokėjimas, nesiorientavimas ar netikslus atsakymas į imigracijos valdininkų klausimus dažnai be reikalo sukompliciodavo reikalą ir ateivis būdavo nusiunčiamas į Ellis Island, kitaip vadinamąją "ašarų salą" ir ten laikomas, ligi reikalas bus išaiškintas.

Naujaji ateivių apimdavo beviltiškumas, nes tai reiškė, kad ten reikės išbūti mažiausiai kelis mėnesius. Yra buvę atsitikimų, kad imigrantai išbūdavo net kelis metus!

Airiai valdininkai lietuvius rūšiuodavo pagal tikybą. Prieš jų norą ir valią priskirdavo prie lenkų, kitus prie rusų. Panašiai atsitikdavo ir darbovietėse. Jie buvo skiriami sunkiausiems fiziniams darbams at-

likti. Todėl, su mažomis išimtimis, ankstyvieji ateiviai buvo siunčiami į Pensylvanijos anglių kasyklas. Anglis buvo reikalinga besikuriančiai Amerikos pramonei, o darbo jėgos pakankamai nebuvo. Čia jie budavo "perkrikštyjami", pavardės išdankomos, iškreipiamos ligi neatpažinimo, pagal lenko ar airio klausos diktatą. Sukandę dantis jie kentėjo šią neteisybę, o pavestus uždavinius atlikdavo nesiskųsdami.

Sunkumai ir nepasisekimai jų nepalaužė. Pajutę laisvės pulsą, jie greitai atsigavo ir naujoje aplinkoje apsiprato. Įsijautę kitokiose gyvenimo sąlygose, susipažinę su naujais kasdieninio gyvenimo reikalavimais, svetimais nuo likusiųjų už vandenyno, jų brangiojoje Lietuvoje, nė minutės negaišė, griebėsi jiems visai nepažįstamos, visuomeninės veiklos.

Švietimas ir savišvieta buvo pirmasis uždavinys, okupuotoje Lietuvoje ruso uždraustas. Suprantama, kad dėmesys buvo kreipiamas į laikraščių, knygų leidyklų, parapijų kūrimus, bažnyčių statymus, o prie jų lietuviškųjų mokyklų steigimus.

Staiga paryškėjo ir skirtingų pažiūrų sąvoka. To paties tikslo siekdami, išmoko išreikšti savo nuomonę, o kas svarbiausia, toleruoti kitaip galvojančiojo nusistatymus ir principus.

Kaip grybai po lietaus pradėjo "dygti" visokiausių pažiūrų, įsitiki-

Nukelta į 8 psl.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Vienybė is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Wai-vada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Širvydas. Contributing Editors: Demie Jonaitis, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

Subscription rates: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

mes

Vytautas Širvydas

Niekad negalvodami, kad tai yra degantis reikalas, Amerikos lietuviai vistiek nuo pradžios ateivybės 1868 metais savo laikraščiams nuolat pagelbėdavo, kiek tik tuo metu suprasdavo jų vertę. Pirmąjį Amerikos lietuvių laikraštį Lietuwiszka Gazieta 1879 metais prenumeravo 132 skaitytojai, kuomet Lietuvos lietuviai Tilžėje pradėta savo Aušrai tesukviete vos 65! Šiuo metu mūsų savaitraščiai, rodos, svyruoja tarp dviejų ir penkių tūkstančių skaitytojų, kas nėra per daug, žinant, kad 1970 m. gyventojų surašymas tarp 330 tūkstančių Amerikos lietuvių rado 76 tūkstančius Lietuvoje gimusių, kurie, aišku, moka lietuviškai skaityti.

★ ★ ★

Tiesa, mūsų spaudos kapinyne daugiau kryžių, negu tuščių vietų. Bet štai Vienybė jau sulaukė 90 metų ir žingsniuoja į 91-uosius. Kiti laikraščiai dar buvo stiproki, kai jie minėjo savo 60 ir 50 metų sukaktis. Bet, kaip žirgų lenktynėse, jau daroma lažybos, kuris mūsų laikraščių išgyvens dešimties metų ribą, kurią aną dieną Kario žurnalo bičiuliai nustatė savo leidiniui gyventi, atsižvelgiant į nuolat mažėjantį skaitytojų skaičių ir leidimo galimybes.

★ ★ ★

Be abejo, kuo pilnesnį aruodą Vienybės bičiuliai supils prieš jos 90 metų sukaktuvinį banketą New Yorke lapkričio 27 d., tuo stipresnė bus viltis, kad šis seniausias, ne tik Amerikos, bet ir viso pasaulio lietuvių laikraštis tvirtai sulauks šimto metų! Čia visų Amerikos lietuvių garbės reikalas!

"Kas kita yra petingas, o kas kita išmintingas," — sakė mūsų Dionizas Poška (1757-1830). Nors mus visus kloja laiko dulkės, bet tas nereikia, kad dulkėmis turime ir gyventi. Poetas Juozas Tysliava, kuris įstatė Vienybę į dabartines jos vėžes, gražiu sakiniu pareiškė visų vienybiečių per 90 metų nešiotą savybę: "Sieloje dulkių nešiot nemoku!" Aukos, kurios suplauks Vienybės 90 metų sukaktuviniam bankietui, parodydys, kiek daug dar yra Amerikoje lietuvių, kurie dulkių sielose nešioti nemoka.

★ ★ ★

Vienas nepilnai apgalvotas sakiny prezidento Fordo debatuose su Carteriu sukėlė nemažą audrą. Jis pareiškė: "There is no Soviet domination of Eastern Europe and there never will be under a Ford administration".

Iš paviršiaus šis istorinės tiesos pareiškimas daugeliui sudarė išpūdį, būk prezidentas Ford, po kelionės Lenkijoje ir kituose rytų Europos kraštuose, buvęs "išplautas", nes "visi" juk žino, kad Maskva rytų Europą "dominuoja", reiškia, ponauja, vyrauja, ar, pagal lotynų kalbą, viešpatauja.

★ ★ ★

Savo tautos istoriją žinantys lietuviai čia tegul prisimena, kad savo laiku rusų biurokratai ir žandarai Lietuvoje viešpatavo, per 40 metų uždrausdami lietuviams spaudą. Lietuviai tačiau nesidavė būti dominuojami, ir didrusiai buvo priversti uodegas nuleisti.

Iš paviršiaus atrodo, kad, Maskva rytų Europoje dominuoja, bet jos dominavimo nenori nė viena šios didelės Europos pusės tauta, pradedant baltiečiais, baigiant jugoslavais ir graikais, pridedant Kaukazą ir Sovietijos viduriniąją Aziją, nekalbant apie 40 milijonų ukrainų.

Nepriklausomos Lietuvos pasiuntinys Washingtone Povilas Žadeikis anuomet pareiškė: "Kai Maskva sugriš gyventi su Lietuva pagal 1920 metų taikos sutartį, lietuviai, gali būti, bus draugai".

★ ★ ★

Prezidentas Ford prisipažino, ne visai tiksliai savo tikrąją mintį pareiškęs. Todėl į Baltuosius Rūmus sukvietė amerikiečių etnines grupes ir joms įteikė 30-ties jo pareiškimų praeityje apie Rytų Europą sąrašą. Amerikos lietuviams atstovauti kažkaip pakliuvęs Bendruomenės Algimantas Gečys, po pasikaibėjimo, per televiziją pareiškė: "Dalykas baigtas". Daugeliui "dalykus" giliau suprantančių Amerikos lietuvių, atrodo, kad prezidentas "dalyko" nė nekėlė.

MINĖDAMI VIENYBĖS 90 M. SUKAKTĮ, PAMINIME LIETUVIŲ TAUTOS ATGIMIMĄ

Minėdama 200 metų sukaktį, Amerika iškelia visus reikšmingus ir netaip jau reikšmingus istorinius įvykius.

Iškeliami ir tautinių grupių, dabar vadinami etniniai įnašai į Amerikos klestėjimą.

Jungtinės Valstijos labai apgailli, kad jų istorija tėra tik 200 metų, kuo lietuviai daug pranašesni. Lietuviai savo istoriją pradeda nuo viduramžių.

Lietuvių imigracijos į JAV tikroji išsamiausia istorija — iki šiam laikui tėra Vienybė. Šiomet išleidžiama Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Istorija tėra dalinė Amerikos lietuvių istorija. Ji labiau SLA istorija.

Pažvelgę į Vienybės 90 metų kompleksus, randame pilniausią Amerikos lietuvių veiklos praeities veidrodį.

To veidrodžio Vienybės 90 metų sukaktį paminėsime 1976 m. lapkričio 27 d. New Yorke viešbuty Biltmore nuo 6 v. v.

Per 90 metų Vienybės puslapiuose atsispindėjo Amerikoje virš 100 metų jau išikūrusių ir susiorganizuotų lietuvių veikla.

Vienybėje atsispindi ir Lietuvos tautinio atbudimo laikų inteligentijos troškimai ir planai Lietuvos ateičiai.

Vienybėje tie troškimai ryškiau iškeliami, nes Vienybėje jie tilpdavo ir dabar tebetelpa — necenzūruojami.

Per tuos 90 metų Vienybė mūsų tautai iševijoję vadovavo, jos bėn-

dradarbiai — tautos gavintojai nustatė ir gaires.

Vienybė buvo pirmoji net pačios lietuvių spaudos technikoje. Vienybė pirmoji išigijo linotipą dar 1907 metais, kada vėliau įsisteigė laikraščiai dar rankomis surenkamomis raidėmis savo laikraščius spausdino. Atsiradus dar tobulesniam spausdinimo būdai — foto-offsetui, Vienybė pirmoji ir juo pradėjo naudotis. Vienybė foto-offsetu laikraštį spausdina jau nuo 1956 metų. Kai Vienybė pradėjo laikraštį offsetu spausdinti, foto-offseto mašinų gamintojai New Yorke didžiųjų gatvių krautuvių languose buvo išstatę Vienybės puslapius kaip naujenybę. Šiandien praėjo jau 20 metų, o JAV offsetu tespausdinami 4 lietuvių laikraščiai, kiti 5 gaminami Vienybėje.

Minėdama savo 90 m. sukaktį, Vienybė pagerbia ir savo veteranus, kurių tarpe yra ir Vienybės amžiaus ir pačių seniausių, skaitančių lietuviškai. Vienybė į juos ir kreipiasi. Veteranai, apie Vienybės amžiaus, prisiųskite savo nuotraukų ir biografijų, praneškite ir kiek metų skaitote Vienybę. Visa ta medžiaga papuošime Vienybės sukaktuvinį leidinį. Vienybę redaguoja ir veteranų vaikai, jau šiame krašte gimę ir auge, jiems pagelbsti ir trečiosios kartos veteranų vaikai.

Ar daug laikraščių sulauks 90 metų?

JONAS VALAITIS
Vienybės Redaktorius

TRUMPOS ATMINTIES ŽMONĖS

Vytautas Alantas-Jakševičius, gyvenęs Detroit, Mich., būdamas Chicagoje, spaudos žmonių susirinkime skaitė paskaitą, tema "Mūsų spaudos problemos". Jis nurodė, kad lietuviams spauda yra sentimentalai ideali. Spauda iš lietuvių buvo rusų caro atimta pusę šimtmečio. Kol lietuviai Lietuvoje lietuvių spaudą atgavo, daug žmonių nukentėjo, neteko ir daug turto.

Alantas yra parašęs eilę veikalų. Nuo 1930 m. iki 1939 m. Lietuvoje buvo Eltos žinių agentūros direktorium, o nuo 1934 iki 1939 m., tautininkams Lietuvą valdant, buvo valdžios dienraščio Lietuvos Aidas vyriausiuoju redaktorium. Tuo metu laikraščio korespondentu Lietuvoje ir Paryžiuje buvo poetas Juozas Tysliava, kuris, atvykęs į Ameriką, redagavo ir vėliau leido Vienybę.

Alantas 1936 m. lankėsi Amerikoje. Kaip tautininkų organo redaktorių, kitų pažiūrų laikraščiai jį boikotavo. Vienybės Tysliavos jį gražiai priėmė į savąją spaudą.

Atsidūrę tremtyje, Alantai kreipėsi į Vienybės leidėjus ir redaktorių Juozą ir Valeriją Tysliavas, prašydami pagalbos, kurios jie susilaukė ne vien Europoje gyvendami, bet gavo afidavitą atvykti į Ameriką. Ir čia buvo Vienybės atviriausia širdimi priimti.

Alantas su Juozu Tysliava vienamečiai, abu gimę 1902-aisiais, taigi ir amžiaus draugystė juos rišo.

Chicagoje paskaitoje Alantas prisiminė ir išvardijo visus Amerikoje

ir Kanadoje leidžiamus lietuvių laikraščius, išskyrus — Vienybę, Tėvynę ir Sandarą. Visi trys yra senosios lietuvių ateivijos leidžiami, jos įsteigti ir palaikomi. Vienybė, be to, leidžiama ir redaguojama jau čia gimusių.

Brooklyne Alantas teranda tik vieną pranciškonų Darbininką . . . kur skaitė paskaitą, Chicagoje — nerado nei Sandaros . . .

Alantas yra Susivienijimo Lietuvių Amerikoje narys. Dalyvaudamas SLA Seimuose, menkai orientuodamasis apie SLA veiklą, glausdavosi prie vienybiečių, ieškodamas patarimų, užtarimo, kai ne vietoje ir ne laiku naiviais klausimais pasimesdavo ir susikompromitavo.

Dabar, kai Vienybė mini savo 90-ąją sukaktį ir kai toje pačioje Chicagoje liepos mėn. Susivienijimas paminėjo savo veiklos taip pat 90 m. sukaktį ir kai visa spauda paminėjo ilgamečio Sandaros redaktoriaus Miko Vaidylos mirtį, Lietuvos žurnalistų S-gos Amerikoje atsteigėjas, iš rašto skaitydamas, išminėjo visus ir visose kolonijose lietuvių leidžiamuosius laikraščius, bet nepaminėjo senosios lietuvių ateivijos laikraščių, kurie ne vien jam, bet daugeliui iš 20,000 kitų iš Lietuvos pasitraukusių lietuvių ieškojo ir surado senųjų Amerikos lietuvių šeimose prieglaudą, paramą ir visokeriopą pagalbą. Tada tie laikraščiai buvo labai gerai Alantui žinomi . . .

Kokia trumpa žmogaus atmintis!

Vienybė, 1976 m. spalio 29 d.

STEBĖTOJO PASTABOS

Neolitanai New Yorke suruošė simpoziumą, tema "Helsinkio susitarimai". Po visapusiško aptarimo nuspręsta: "Helsinkio aktas yra smūgis Lietuvai laisvinti, bet žalos, ar naudos apimtis, kol kas, neapčiuopiama".

Didrusių disidentų užsienyje leidžiamas laikraštis Posev rašo: "Kommunistinė vadovybė Lietuvoje suprato, kad laimėsianti tik tada, kai sunaikinsianti Katalikų Bažnyčią, ir lietuvių tauta pajuto, kad, tik susibūrus apie Bažnyčią, galės atsispirti ir išlaikyti savąjį 'aš' iki geresnių laikų". Kitais žodžiais, grįžo vyskupo Valančiaus laikai, kada didrusius sudrebino, o lietuvius išlaikė vyskupo blaivybės sąjūdis. Didrusius dabar drebiną, o lietuvius palaiko Katalikų Bažnyčios Kronika.

Kada Lietuvoje suimtieji primena policijai, kad yra Jungtinių Tautų priimta ir TSRS pasirašyta Žmogaus teisių deklaracija, gauna atsaką, "tai liečia tik negrus" (rusų kalboje nėra net švelnesnio lietuviškam "juodukai" žodžio). O jei primena, kad TSRS konstitucijos 17-asis punktas leidžia kiekvienai sovietinei respublikai iš Sąjungos atsiskirti, jei panori, tai gauna atsaką: "Tas posmas tik užsienio akims mulinti".

Australietis Antanas Laukaitis, Londono lietuvių aplankęs, rašo: "Lietuvių Klubas ir Namai yra lietuviško gyvenimo centras. Visa bėda, anot Namų pirmininko St. Nenortos ta, kad visam Anglijos lietuvių gyvenimui labai trūksta jaunimo, kuris nedaro visai jokių pastangų išjungti". Apie 40 mylių nuo Londono lietuviai turi Sodybą, ypatingai gražią vietą poilsiams bei atostogoms. Amerikoje gyvenęs skulptorius A. Brazdys, kuris anuomet apsisprendė mesti Ameriką ir apsigyventi Anglijoje, sakoma, susituokęs su vietine lietuvaitė ir patogia kuria šeimą bei profesinį gyvenimą.

Londonė mirė lenkų valstiečių kilmės profesorius Stanisław Kot, sulaukęs 90 metų amžiaus. Paskutinius dvylika metų gulėjo paralyžuotas ligoninėje. Jis buvo istorikas ir ypatingai domėjosi Reformacija, paliesdamas ir Didžiąją Lietuvos Kunigaikštiją. Pavyzdžiui, jis 1952 m. viename Belgijos žurnale parašė plačią prancūzų kalba studiją "La Reforme dans le Grand Duché de Lithuanie, facteur d'occidentalisation culturelle" (Reformacija Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštijoje kaip kultūrinis veiksnys.) Po ketverių metų, vokiečių žurnale paskelbė studiją vokiečių kalba "Szymon Budny, der groesste Heretiker Litauens in 16. Jahrhundert" (Simanas Budny, didžiausias Lietuvoje eretikas 16-ame šimtmetėje). Mūsų istorikai bei kultūros žurnalai, atrodo, nėra šių studijų pastebėję.

Regina Žymantaitė Dirvoje papasakoja, kaip ji, ruošdama disertaciją politinių mokslų daktaratui gauti, gavusi profesoriaus patarimą temą Vieniybė, 1976 m. spalio 29 d.

pasirinkti "The Origin of the Lithuanian Social Democrat Party". Sako, turėjusi išigilinti į Lietuvos praeitį ir tautos kovas dėl laisvės. Disertaciją įteikusi prieš mėnesį Hunter kolegijai New Yorke. Pareiškia: "Ją pabaigusi, pajutau, kad gerai susipažinau su Lietuvos istorija bei literatūra".

Dabartinėje Lietuvoje pradėta laužyti ledai leisti dr. Vinco Kudirkos rašams, kuriuos Amerikos lietuviams pirmiausia pateikė Vieniybė, ją Petru Mokolainiui redaguojant. Vilniuje Vaga išleido net 30,000 egz. Kudirkos eilėraščių bei vertimų.

Pirmosios lietuvių kalba, gotiškomis raidėmis, spausdintos knygos egzempliorių pasaulyje šiuo metu žinomi tik du. Vieną iš Karaliaučiaus universiteto karo metu kažkaip pasigavo lenkų universitetas Torunėje. Iš jo Vokietijoje gyvenęs profesorius J. Gerulis 1922 m. išleido fotokopiją, kurią 1947 m. pakartoto Vilniuje išleistas veikalas apie autorių Martyną Mažvydą "Senoji lietuviška knyga". Bet 1956 m. patirta, kad vieno egzemplioriaus esama Gorkio vardo knygyne Odesoje. Jo fotokopiją dabar turi universitetas Vilniuje. Pirmoji spausdinta lietuviška knyga yra Mažvydo "Catechismusa prasty Szadei". Ji buvo Reformacijos pirmoji kregždė, sudrebiniusi inirtusį lietuvių lenkinimą per lenkų užvaldytą Katalikų Bažnyčią. Amerikietis Juozas Kralikauskas parašė neseniai išėjusią apysaką apie tos knygos autorių, pavadintą "Martynas Mažvydas Vilniuje".

Amerikiečių lietuvių tėvų marijonų vedamai vidurinei Marianopolio kolegijai šiemet sueina 50 metų. Kai jai vadovavo kun. dr. Jonas Navickas, ji buvo pasišovusi auklėti ir mokslinti dalį Amerikos lietuvių jaunimo lietuviška dvasia. Buvo leidžiama net Studentų Žodis. Deja, jam mirus, į Anapilį nukeliavo ir kun. Navicko gražus lietuviškas idealizmas. Marianapolis, tiesa, po senovei, auklėja garbės vertus alumnus, bet ne lietuvius, tik kitataučius, kurių tėvai geriau įvertina kolegijos lygį, negu lietuvių tėvai. Tokiu būdu, Marianapolis šiandien lietuviybei yra "sausmedis". Ar sužaliuos kada, Dievas žino, bet ne tėvai marijonai.

Vilniaus universitete šiemet mokosi 16,000 studentų, Kauno politechnikos institute — 15,500. Jame auklėjama 42 rūšių inžinieriai, kurių dalis, mokslus baigę, lieka Lietuvoje, bet kiti išsisklaido po platybes. Lietuvoje veikia Veterinarijos akademija, išleidusi po 1946 metų apie 3,000 gydytojų. Noreikiškėse veikia Žemės ūkio akademija, kur pastatyta naujas bendrabutis su 469 vietų. Vilniuje veikia Statybos inžinerijos ir Pedagogikos institutai.

Lietuvos Vyčių 63-čiame seime, Dayton, Ohio, buvo džiuginas ryškus čia gimusio pačio jauniausio sluoksnio dalyvavimas. "Junjorių"

Ieva Mikolainienė, viena iš vyriausių Vieniybės veteranų, kuri bus pagerbta Vieniybės 90 m. jubiliejiniame bankete lapkričio 27 d. Ji čia matoma po sutuoktuvų su buv. Vieniybės redaktorium Petru Mikolainiu. Ieva jau sulaukusi 93 metų amžiaus, bet tebėra pajėgi ir veikli. Ji senatvei nepasiduoda.

grupėje būta 40 atstovų. Seimo delegatai buvo skatinti užmegzti masinį susirašinėjimą su Nijole Sadūnaite, kurią komisarai išsiuntė Sibiran, nes nepakentė jos karštos katalikybės Lietuvoje. Tarp svarstyty klausimų buvo ir žmogaus atšalimas nuo Bažnyčios, pamėgimas visokių 'gatvės sektų', ir kunigų bei vienuolių pas lietuvius mažėjimas. Išvadų seimas nepasidarė.

Rašytojas Vyt. Alantas Dirvoje rašo: "1863 m. Aušra pradėjo kietą tautinio atgimimo žygį, kuris buvo tęsiamas, kai spaudą atgavome 1905 m. Rašytojui gal atleistina, kad viename sakinyje dusyk paklydo? Aušra pasirodė 1883 m., o spaudą atgavome 1904 m. Neatleistinas tik Alanto aklumas: išskaičiuodamas lietuvių laikraščius Brooklyne, jis nepamatė seniausio pasaulyje laikraščio Vieniybės, bet pastebėjo kitus. Vienam spaudos žmonių pokalbiui, Alantas, sakoma, kalbėjęs tema "Mūsų spaudos problemos". Būtų naudinga išgirsti paskaitą "Alanto nematymo ir nežinojimo problemos".

Nors statistika dažnai pajuokiamą posakiu: "Yra dvi rūšys melo: melas ir statistika", bet ji, visgi, pateikia įdomybių. Maskvoje aną dieną paskelbta statistika apie gimimus TSRS. Pasirodo, tūkstantis motinų Lietuvoje pagimdo 61, Latvijoje 55, Estijoje 58, Rusijoje 69. Daugiausia gimsta Kaukaze ir Sovietinėje Azijoje: Armėnijoje 85, Azerbaidžane 108, Uzbekistane 157, Kirgizijoje 132.

Iš laišku Redakcijai

Gerb. Tamstos, Rugs. mėn. Vieniybės 13 nr. išspausdintas straipsnelis apie kun. G. Kijauską, S. J. Rašoma taip: "Gediminas Kijauskas, jezuitas, vienas aktyviausių katalikų propagandistų... Gaila skaityti komunistinius išsireiškimus. Nemanau, kad jis yra propagandininkas. Jis gali būti geras pamokslininkas. Nėra jokio kraštutinumo jo pamoksluose. Dar kartą gaila, kad taip išsireiškia. Gaila, kad redakcija talpina tokius bendradarbių išsiveržimus. V. Bacevičius

Esu dėkingas už siuntinėjimą Vieniybės, nes jos puslapiuose, svarstymai ir talpinami straipsniai yra verti kiekvieno, dar lietuviškai galvojančio žmogaus dėmesio. Tiesa, kaip ir kiekvienoje rimtoje spaudoje, pasitaiko ir silpnėsių svarstymų bei atspausdintų komentarų, bet 95 procentai yra rimtai apgalvoti ir pergyvenamojo laiko dvasios lietuviškumui palaikyti diktuojami. Stebiuosi Jūsų visų energija ir beatodairiniu užsispyrimu. Bravo! kad su "Vėjo malūnais" nekovoja, nes jie nėra verti! Sekmės ir toliau. Linkiu dar geresnės sekmės ir gerojo Dievulio palaimos ir lietuviškojo atbudimo sėkmingiau ginti mums visiems brangų ir tiesų kelią į geresnį susipratimą ir abiejų lietuviškųjų visuomenių suvienijimą — anapus uždangos ir čia laisvoje Amerikoje. A. Gulbinskas Arcadia, Cal.

RAPOLAS VALATKA IŠĖJO Į PENSIJĄ

SUTRUMPINTA IS ALFONSO NAKO RAŠINIO

Sukaktuvinininkas Rapolas Valatka

30 metų tarnavęs Wayne apskrities valdžiai, šį pavasarį Rapolas Valatka išėjo į pensiją iš darbovietės, ir iš Detroito lietuvių visuomeninės veiklos, kurioje dalyvavo nuo pačios jaunystės. Viską užbaigęs, su žmona Onute išvažiavo į Michigano šiaurvakarius, Traverse City apylinkes, kur žuvingi vandenys ir grybų pilni miškai. Tai atsitiko pavasarį. Su Rapolu atsiveikinti ir jam atsidėkoti Detroito lietuviai panūdo dabar, rudenį.

Rapolas Valatka gimė 1916 m. gegužės 9 d. Elco, Pennsylvania. Jo tėvai, Vladas Valatka ir Marcelė Matukoniūtė abu dzūkai-alytiškiai. Vidurinį mokslą ir muzikos kursą 1935 m. baigė Detroito Cass Techn. aukšt. mokyklą. 1940 m. Vedė New Yorke gimusią, veiklią lietuvaitę Oną Semrytę.

Dirbo prekybos bei valdžios įstaigų raštinėse. Nuo 1943 iki 1945 metų tarnavo JAV karo laivyne. Kariui pasibaigus grįžo į Detroitą ir nuo 1946 iki 1976 metų darbavosi Wayne apskrities, kuriai priklauso ir didžioji Detroito metropolio dalis, socialinio aprūpinimo įstaigoje. Pradėjęs eiliniu raštinės tarnautoju, baigė apdraudos skyriaus vedėju.

Lietuviškoje veikloje visą laiką reikėsi keliose organizacijose iš karto. Vaidino scenose, dalyvavo choruose (kaip dainininkas ir kaip dirigentas) ir net yra įdainavęs keleta kūrinių patefono plokštelėse.

Naujiesiems ateiviams, 1949 metais į Ameriką besirenkant, senosios imigracijos lietuvių visokia cikla klestėte klestėjo (juk jų dėka ir atsiradome). Detroito draugijų, klubų ir kuopų knibždėte knibždėjo. Iš karo grįžęs ir mieste kurtis pradėjęs, Rapolas Valatka tapo Amerikos Lietuvių Balso, dabar trumpinamo į Lietuvių Balsą (Lithuanian Voice) programos vedėju. 1946 metais suorganizavo nuosavą Lietuviškų Melodijų (Lithuanian Melodies) radijo valandą, kurią 1950 m. ėmė transliuoti iš WPAG stoties Ann Arbor. Lietuvių Balso programą iškėlus kitur, Rapolas vėl sugrįžo į WJLB stotį ir iš čia ėmė sklisti Lietuviškų Melodijų garsai. Nuo 1959 m. programa perkeliama į WMZK-FM stotį (banga 98 mc).

Beveik 12 metų transliuojama po valandą savaitėje. Išpopuliarėjus ne tik Detroito metropolio, bet ir kituose Michigano bei kanadiško Ontario miestuose. Nuo 1971 m. sausio-1 programa transliuojama tris valandas savaitėje.

Rapolo Valatkos pagerbtuvės įvyko spalio 10 d. Detroito Dievo Apvaizdos parapijos kultūros centre. Programoje buvo akademinė dalis ir vaišės. Pagerbtuvių ruošimo komitete buvo organizacijų atstovai: Ateitininkų sendraugių BALFO 76-to skyriaus, Lietuvos vyčių 79 ir 139 kuopų, Lietuvių karo veteranų, Lietuviškų Melodijų radijo valandėlės, Lietuvių moterų sąjungos 54 kuopos, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 200 kuopos, Svyturio jūrų šaulių kuopos, Tautinės sąjungos Detroito skyriaus, Lietuvių žurnalistų s-gos Detroito skyriaus, Lietuvių katalikų susivienijimo 265 kuopos, ALRK Federacijos 4 skyriaus ir Stasio Butkaus šaulių kuopos. Šių organizacijų atstovų komitetui vadovauja pirm. Antanas Zaparackas, sekret. Albertas Mišūnas ir ižd. Alfonsas Juška.

Lietuviškų Melodijų programos Rapolas nelikvidavo: Kaip tik jis pasiliko tol, kol programa atsidūrė geroje rankose.

GYDYTOJŲ PREMIJA

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos tradicinė tūkstanties dolerių premija šiame atiteko Kent, Ohio universiteto Lituanistikos fondui. Tai jau iš eilės dvidešimtoji premija. Ji įteikta to universiteto prof. dr. John F. Cadzow, kuris ją perduos stipendijų fondui.

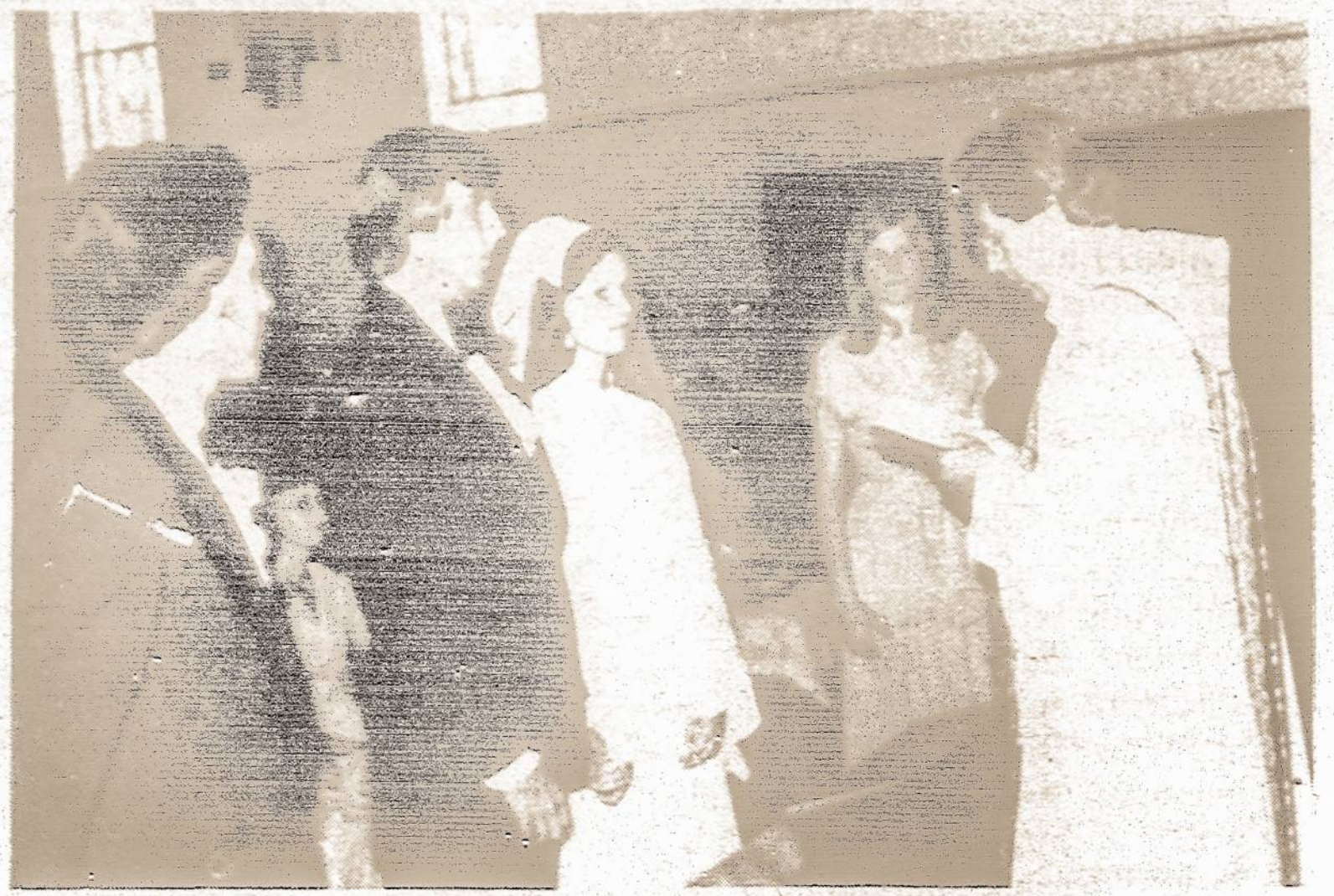
Prof. Cadzow lietuviams pažįstamas tuo, kad jis savo universitete įvedė lietuvišką skyrių.

John F. Cadzow jau prieš keletą metų pradėjęs su maža pagalba, bet dideliu užsidegimu, įsteigė skyrių, kuris tapo žymiai vertingesnis negu paprasta biblioteka. Jo pastangomis sudaromas visos lietuviškos medžiagos archyvas, laikomas moderniose patalpose, su specialiai pritaikytomis atmosferos ir užkonservavimo sąlygomis, išliks tol, kol gyvuos pats universitetas.

Taip pat prof. Cadzow pastangomis įsteigtas lietuviams studentams stipendijų fondas yra reikalingas pagrindinio kapitalo, kad būtų įmanoma stiprinti lituanistines studijas aukštame akademiname lygyje. Norinčiųjų atsiranda tiek profesorių, tiek studentų, kuriems reikalinga finansinė parama.

LIETUVIAI PAS PREZ. FORDĄ

Washington, D. C. — Spalio 2 d. Baltuosiuose rūmuose JAV prezidentas Gerald Ford, priimdamas tautybių atstovus, priėmė ir JAV Liet. Bendruomenės krašto valdybos pirmininką Algimantą Gečį su vicepirmininku advokatu dr. Antanu Novasaičiu. Priėmimo dalyvavo ir iš Chicagos lietuvių respublikonų veikėjas plk. Kazimieras Oksas.

Nauja lietuviška šeima — kun. J. Šarauskas Cleveland, Ohio sutuokia Danutę Sušinskaitę su Vytu Sirgidu iš Detroit, Mich. V. Bacevičiaus nuotr.

Los Angeles lietuviai darbuojasi

Spalio 25 d. Los Angeles Dramos sambūris suvaidino Anatolijaus Kairio parašytą veikalą — Sidabrinė diena. Dainos Prisiminimas — muzika G. Gudauskienės.

Veikalo siužetas — sapne vykstanti komedija. Pagrindiniai veikėjai, Jovaras ir jo žmona, išgyvenę drauge 25 metus, vėlyvą vakarą salone sofoj besėdėdami ir besišnekučiuodami apie praeitį, užsnūdo ir sapnavo sapną.

Vaidino Viltis Jatulienė, Inga Tumienė, Irena Frankienė, Vincas Dovydaitis, Rimantas Žukas, Dalia Jasaitytė, Saulius Matas ir Algis Stančikas.

Vestuviniame baliuje šoko, dainavo ir grojo svečiai: O. Deveikienė, V. Irliekienė, Z. Cesnaitė, G. Mažiulienė, G. Raibienė, R. Urbanienė, P. Dovydaitis, J. Janušauskas, A. Kiškis, A. Mitkevičius, J. Raibys, B. Seliukas, J. Sermukšnis ir pati režisoriė D. Mackialienė. Baletą pašoko: G. Dovydaitytė ir D. Žaliūnaitė. Akordenu grojo R. Polikaitis. Pastatymą režisavo, sudarydama montażą ir teksto papildymus, Dalila Mackialienė. Jai talkininkavo Ema Dovydaitienė ir Balys Mackiala. Dekoracijos Algio Žaliūno.

Vaidinimas sklandžiai pavyko. Sambūris nėra profesionalinis, aktoriai roles mokėsi ir veiksmus derino atitrukdami nuo tiesioginių pareigų, atliekamu laiku, ką tenka ypatingai vertinti.

Vaidintojų tarpe yra iš prigimties artistinių sugebėjimų, kiti bevaiddinami įsigiję sceninės patirties, dar kitų, mažiau vaidinime prityrusių, gražios pastangos atsverė igudimo nepriteklis.

Sambūrį sudaro graži grupė. Pastatymas gražiai atliktas. Publikai ypač patiko komedinis žanras.

Dramos sambūris, kasmet paruošdamas po vieną kitą stambesnę pastatymą, atlieka gražų darbą ir vietos lietuvių yra vertinamas. Veikalo pasižiūrėti buvo susirinkę per 500 žmonių.

Lituanistinėje, šv. Kazimiero šeštadieninėje mokykloje mokslas pradedo rugsėjo 18 d. Veikia 8 skyriai, vaikų darželis ir mokytojų kursai.

Kasmet įsijungia daugiau jaunu mokytojų į mokyklos darbą.

Siais mokslo metais mokykloje dirba Vilija Butkytė, Ilona Bužėnaitė, Roma Alseikaitė — visos baigusios šios mokyklos mokytojų kursus.

Pakviesti į mokytojus Jūratė Pažėraitė ir Juozas Venckus; į mokytojų kursus po pertraukos grįžo dėstyti pedagogiką lekt. D. Polikaitienė.

Praėjusią vasarą į Mokytojų studijų savaitę Dainavoje buvo nuvykusi V. Polikaitytė, kuri lanko mokytojų kursus, ir Lituanistinius kursus prie Kent, Ohio universiteto lankė I. Bužėnaitė ir Regina Vilkaitė.

Mokytojų pasitarime, kuriam vadovavo mokyklos dir. V. Pažiūra, be bendros mokslo tvarkos, buvo kalbama apie priemones mokslo lygiui pakelti, svarstyta apie teigiamas ir neigiamas varžybų puses, knygų skaitymą ir kita. Pasiūlyta surengti mokyklos balių su mokyklos darbu liečiančia programa.

Sv. Kazimiero lit. šeštad. mokykla nuo 1949 metų atlieka didelį auklėjamąjį darbą, išamondama jaunimą lietuviškumo dvasioje ir paruošdama jį tolimesniems tautiniams uždaviniais. Parapijos klebonas, mokyklos globėjas prel. J. Kučingis mokyklos darbui sudaro puikiausias sąlygas.

Mokykloje kasdien lituanistinių dalykų mokosi 15 lietuvių kilmės mokinių. Dėsto O. Razutienė.

Hot Springs, Arkansas, pradėjo veikti lietuviška kultūrinė radijo valandėlė. Jos motto — „Leiskit į tėvynę“. Programos vedėja ir pranešėja Salomėja Smaizienė. Pirmoji valandėlė buvo perduota per KBHS stotį, banga 590 AM, spalio 10 d. Ji buvo skirta mūsų komp. Jono Zdaniaus mirties metinių progai ir poeto, nepriklausomos Lietuvos diplomato Oskaro Vladislavo Milšiaus 100 metų gimimo sukakčiai paminėti. Sekanti Lietuviška Radio Valandėlė SPA bus girdima lapkričio 14 d. iš KBHS stoties, banga 590 AM, sekmadienį, 2:10 val. p. p.

Vienybė, 1976 m. spalio 29 d.

LIETUVIAI CHICAGOJE

DAILININKO A. RŪKSTELĖS PARODA

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Chicago skyriaus valdyba spalio 1 d. Tautiniuose namuose suruošė dailininko A. Rūkstelės parodą, kurioje buvo išstatyta 30 paveikslų. A. Rūkstelės kūryba yra realistinė, daugiausia gamtos vaizdai. Į parodos atidarymą susirinko virš 200 lankytojų, kurie domėjosi gražiais visiems suprantamais paveikslais.

Parodos atidarymo proga sveikino organizacijos, kolegos, ir gauta nemažai sveikinimų raštu. Jų tarpe buvo ir iš Lietuvos. Pabaigai solistė Pr. Ragienė, akomponuojant M. Motiekaičiui, atliko meninę programą.

Ta paroda įvyko ryšium su dail. Rūkstelės 70 m. amžiaus sukaktimi.

Korespondentas

Dail. Vlado Vaitiekūno sukaktuvinė dailės darbų paroda atidaryta spalio 9 d. 4038 Archer Ave., Chicagoje, tęsis iki spalio 31 d. Atidarymo iškilmes pravedė galerijos pirm. inž. Domas Adomaitis. Dail. M. Sileikis išryškino dail. V. Vaitiekūno kūrybos talentą ir jo reikšimosi kryptį, pasakydamas pagrindinę kalbą.

Dail. V. Vaitiekūnas kalbėjo apie meno esmę metafizinėje sampratoje, pabrėždamas, kad ir jo išstatytieji paveikslai kurti metafizinėje simbolizmo dvasioje.

Parodoje yra 28 aliejiniai paveikslai. Siemet dail. V. Vaitiekūnui sueina 70 metų amžiaus, taigi paroda yra sukaktuvinė. Jis gimęs 1906 m. Titonių km., Pašvitinio vls., Šiaulių apskr. Baigęs Šiaulių gimnaziją, studijavo Kauno meno mokykloje. Dailės dalykus dėstė Suv. Kalvarijos progimnazijoje, Mažeikių, Pasvalio, Kauno IV gimnazijose. Dirbo Miuncheno liet. gimnazijoje.

Į JAV atvyko 1949 m. Dėstė Chicago aukšt. lituanistikos mokykloje. Veikė šauliuose, skautuose, jaunlietuviuose. 1960-1964 m. buvo Amerikos lietuvių dail. sąjungos pirmininku. Dabar gyvena Willow Springs, Chicago pietvakariuose.

Kunigu vienybės Seime Chicagoje, tarp kitų dalykų, buvo iškiles ir lietuviškų pamaldų Seinuose klausimas. Seimas nutarė Lomžos vyskui pasiūsti raštą, prašant lietuviškų pamaldų Seinų katedroje.

Seimui pranešimus pamaldų reikalui padarė kun. V. Piktorna ir kun. dr. V. Rimšelis. Pirmasis sakė, kad jis susitikęs su Lomžos vyskupu ir tuo reikalu su juo kalbėjėsis. Ir kun. Rimšelis informavo, kad ir jis kalbėjėsis su Lomžos vyskupu ir dar pridėjo, kad lietuviai kunigai iš Romos per Vatikaną ešą tam pačiam vyskui pasiuntę raštą dėl pamaldų.

Socialistų veikėjams prof. Steponui Kairiui ir Kiprui Bielinui, kurių palaikai ilsisi Lietuvių Tautinėse Kapinėse Chicagoje, numatyta pastatyti paminklus. Šiuo metu, kaip skelbia jų spauda, atliekami parengiamieji darbai.

Vienybė, 1976 m. spalio 29 d.

Vandai Vaitkevičienei spalio 3 d. įteikta 1975 m. JAV LB Švietimo Tarybos Jaunimo skaitinių konkursą laimėjusi premija už apysaką *Du draugai*.

Cicero lituanistinė mokykla pradėjo darbą iš naujo. Viskas truputį pasikeitė. Mokiniai per vasarą paaugo, sutvirtėjo ir pradėjo naujų klasių programas. Mokytojai kiek persitvarkė. Buvusi ilgametė mokytoja ir aukšt. lit. mokyklos vedėja padėjėja A. Kliorienė iš Chicago išsikėlė. Į jos vietą išrinkta ilgametė mokytoja dr. Br. Motušienė. Į aukšt. lit. mokyklą atėjo 2 naujos jaunos mokytojos: Zibutė Vaičiūnė tautinių šokių ir Loreta Radvilaitė Lietuvos istorijos mokyti. Juodvi yra baigusios Cicero aukšt. lit. mokyklą, Loreta dar yra baigusi ir Lit. pedagoginį institutą.

Mokinių 30, bet moksle yra labai pažangių. Kai kurie net jaunimo laikraščiuose dalyvauja ir gerai lietuvių kalba parašo.

PRISIMINĖ DAILININKA POVILĄ PUZINĄ

Spalio 10 d. Jaunimo centro kavinėje susirinkusieji meno mėgėjai buvo supažindinti su dailininko Povilo Puzino kūrybos monografija. Ta pačia proga gražiai prisimintas dailininkas, miręs 1967 m. New Yorke.

Pradėjo prof. dr. Jonas Puzinas paskaita, apžvelgdamas dail. Povilo Puzino gyvenimą. Puzinas buvo gimęs 1907 m. Rygoje, ten mokėsi, studijavo ir augo, bet visą laiką buvo susijęs su savo tauta — pasiliekė Lietuvos pilietybę ir buvo atvykęs į senąją tėvynę karinės prievolės atlikti.

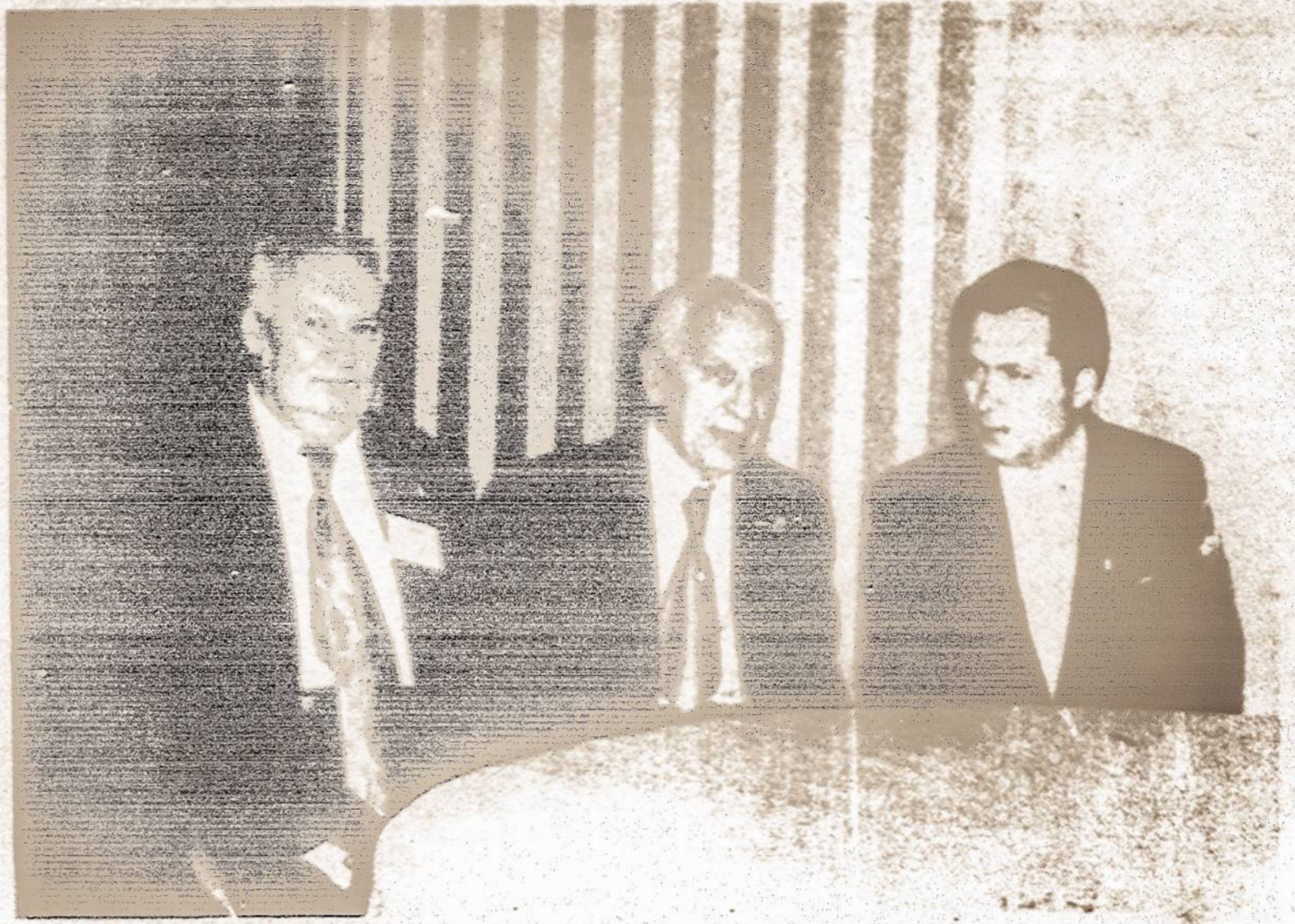
Rygoje baigęs aukštuosius meno mokslus, ten pradėjęs kurti ir vėliau, kūrybos darba tęsdamas Panevėžyje, Kaune ir Amerikoje, sukūrė nemaža aukšto lygio meno kūrinių. Jo kūrybą įamžino velionio našlė Austra, latvių tautybės dailininkė.

Paskaitininkas apibūdino dailininką ir kaip visuomenininką, lietuvių priešnacinio pogrindžio veikėją vokiečių okupacijos metais, jų Rygoje suimtą ir kalintą.

Dail. Povilas Kaupas supažindino su Povilo Puzino ryškesniais darbais. Padėdamas dail. Petro Aleksos, jis ekrane parodė 34 P. Puzino paveikslus ir juos aptarė, iškeldamas velionio dailininko aukštą kūrybinį lygį, paskaitydamas eilę pasaulinių meno kritikų palankių atsiliepimų apie jo kūrybą. Viso buvo suruošta apie 40 jo darbų parodų, be to, dailininkas su savo kūryba dalyvavo eilėje kitų parodų, laimėdamas 12 premijų, kelis aukso — sidabro medalius.

Pabaigai buvo trumpas filmas iš Povilo Puzino gyvenimo.

Iš San Mateo, Cal., atvykusi dailininko žmona Austra Puzinienė teikė reikiamus paaiškinimus, autografavo pirkėjams monografijos knygas. Ji lietuviams, prisiminusiems jos vyrą ir įvertinusiems jo kūrybą.

Vienybės red. Jonas Valaitis ir šio laikraštis red. kolektyvo narys Vytautas Širvydas Chicagoje susitinka su artimu ilgamečiu Vienybės bendradarbiu Edvardu Šulaičiu [d.]. V. Zalatoriaus nuotr.

LIETUVIŲ FOTOGRAFŲ PARODA

Pradedant šiuo metų lietuvių fotografų parodos organizavimą, Lietuvių foto archyvas atsakomybę ir darbo planavimą perdavė fotografų komitetui, kuriam priklauso: Kazys Norvilas, Eugenijus Būtėnas, Romas Bartuška, Rimas Damijonaitis ir Linas Regis.

Parodos leidinių redaktoriumi sutiko būti Eugenijus Būtėnas, kuris paruošė Paroda '75, pereinamųjų metų parodos rinktinių fotografijų knygą. Redaktorius prašo, tų, kurie dar nėra pristatę savo darbų dublikatų, juos tuoj pat prisųstų Foto archyvu.

Parodos organizacinis komitetas fotografus kviečia dalyvauti šiuo metų Lietuvių fotografų parodoje-konkurse, Jaunimo centre, Chicagoje, lapkričio 19-28 d.

Konkurse bus dvi nuotraukų grupės — juoda balta ir spalvota. Nuotraukos gali būti bet kokio dydžio, primontuotos prie tinkamo svorio kartono, nemažiau 8 x 10

colių-inčų didumo. Kitoje pusėje turi būti dalyvio vardas, pavardė, adresas ir nuotraukos pavadinimas.

Su eksponatais reikia pristatyti ir nuotraukų dublikatus, kurie bus naudojami spaudai ir knygai Paroda '76. Kiekvienas dalyvis gali pateikti ne daugiau kaip dešimt nuotraukų. Galima dalyvauti ir su mažiau darbų. Nuotraukos rėmuose nebus priimtos.

Jury komisija, kurios sąstatas bus paskelbtas vėliau, atrinks nuotraukas parodai.

Kita komisija, sudaryta iš patyrusių teisėjų (kviečiama iš Chicago Area Camera Club), išrinks premijuotinus darbus. Premijuojamas bus visas fotografo darbas, o ne atskiros nuotraukos. Laimėtojams bus įteikti pažymėjimai.

Nuotraukas reikia pristatyti iki lapkričio 12 d. adresu: Algimantas Kezys, S. J., 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636, USA. Dalyvavimo mokestis \$3.00.

ŠOKIŲ ŠVENTĖS OFICIALI PABAIGA

Penktosios tautinių šokių šventės baigiamajam posėdžiui Jaunimo centro kavinėje vadovavo šventės komiteto pirm. Br. Juodelis. Jis išreiškė padėką visiems komiteto nariams, pasidžiaugė vieningu darbu, priminė, kad galėjo pasitaikyti nesklaidumų, nes jų sunku išvengti, bet iš esmės komitetas dirbo gerai ir vieningai. Jis apgailestavo, kad dėl ligos negalėjo dalyvauti Lietuvos gen. kons. J. Daužvardienė.

Muzikams Al. Jurgučiu, Al. Mikulskiui ir Al. Modestui už muzikinį įnašą šventės metu įteiktos su įrašais plaketės.

Padėkos žodį tarė Al. Jurgutis, o Modesto vardu priėmusi atžymėjimą žodį tarė Modesto žmona dr. Živilė.

Muz. A. Mikulskiui atžymėjimas bus pasiūstas. Jonas Karvelis įteikė Tautinių šokių institutui visas šventės muzikinių įrašų juostas. Kalbėjo to instituto vardu jo vicepirm. ir šokių šventės vadovė G. Gobienė.

Šventės komiteto vicepirm. S. Džiugienė padėjo pirm. Juodeliui ir įteikė su visų parašais gražiai išrašytą adresą. Panašų adresą vicepirm. Džiugienei su šven-

tės choristų parašais choristų vardu įteikė Jonas Paštukas.

Išvardindami savo talkininkus, kalbėjo ir įvairių komisijų pirmininkai. Kalbėjo J. Krutulienė, A. Račas, Vyt. Šilas, dr. D. Giedraitis, M. Remienė, Vyt. Jasinevičius, St. Bacevičienė, M. Jakaitis, J. Paronis.

Raštų sveikino dr. Povilaitis, PLB pirm. B. Nainys ir JAV LB vald. pirm. Al. Gečys, dr. F. Kaunas, lėšų telkimo komisijos talkinininkas, savo laimėtą dovaną — pietus dviem asmenim — perdavė šventės komiteto pirmininkui.

Pabaigai pirmininkas dar kartą padėkojo spaudai ir komisijoms.

Lietuvių fotografų darbų paroda įvyks lapkričio 19-29 d. d. Jaunimo Centre Chicagoje. Lietuviai fotografai kviečiami dalyvauti. Parodos ir konkurso taisyklės bus pasiūstos ligšioliniams šios tradicinės parodos dalyviams ir tiems fotografams, kurių pavardės bei adresai yra Lietuvių Foto Archyve. Norintys dalyvauti parodoje ir konkurse kreipiasi į LF Archyvą, 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636, USA.

ARGENTINOS LIETUVIŲ CENTRUI MININT AUKSINĮ JUBILIEJŲ

"Nors Argentinoje yra lietuvių draugijų, kurios jau yra gerokai peržengusios 50 metų gyvavimo, bet nenužeminant jų nuopelnų tautinei veiklai, nei viena iš jų nėra tiek pasireiškusi savo veikloje tautiniai valstybiniu mastu kaip Argentinos Lietuvių Centras, kurio auksinė sukaktis yra minima šį spalio mėnesį.

Todėl šis minėjimas yra kaip ir visos lietuvių kolonijos tautinės veiklos minėjimas. Todėl Argentinos Lietuvių Balsas užleidžia savo puslapius šios svarbios lietuvių institucijos veiklos platesnei apžvalgai" — taip rašo Argentinos Lietuvių Balso Redakcija, toliau pateikdama istorinę apžvalgą, kurios didžia dalimi Vienybė pasinaudoja.

Prasidėjus iš Lietuvos į Argentiną masinei emigracijai, maždaug nuo 1924 m., Lietuvos vyriausybė susirūpino savo piliečių juridine apsauga ir tuo tikslu 1926 m. atsiuntė Joną Skinkį Lietuvos Konsulo Argentinoje pareigoms eiti. Jis atvykęs susidomėjo savo tautiečiais, pamatė jų didelį išnaudojimą. Jonas Skinkis didelės demokratinės dvasios ir jautrios sielos žmogus, ėmėsi suburti savo tautiečius į nepolitinę organizaciją, kuri rūpinusi kultūrine, moraline ir materialine parama. Tuo tikslu 1926 m. spalio 10 d. buvo sušauktas draugijos steigiamasis susirinkimas. Draugijai buvo parinktas vardas: Pietų Amerikos Lietuvių Savišalpos ir Kultūros Draugija "Lietuva" ir sutrumpintai vėliau buvo vadinama Draugija "Lietuva". Jos garbės pirmininku buvo išrinktas jos sumanytojas ir Jonas Skinkis.

TAIP PRASIDĖJO

Naujai išrinkta valdyba ėmė organizuoti chorą, meno mėgėjų būrelį, stygų orkestrą ir sporto sekciją.

1928 m. 16 vasario D-jos "Lietuva" visuotiniame narių susirinkime buvo įsteigtas dr. Jono Basanavičiaus vardo Rūmų statybos fondas. 1934 m. birželio 17 d. valdybos posėdyje buvo nutarta sušaukti visuotinį lietuvių kolonijos steigiamą susirinkimą dr. Jono Basanavičiaus vardo Rūmų statybos fondo veiklai pagyvinti, ir išrinkus jame komitetą, perduoti dr. Jono Basanavičiaus Rūmų statybos fondą. Taip pat buvo nutarta tam komitetui perduoti J. Skinkio pirktus ir

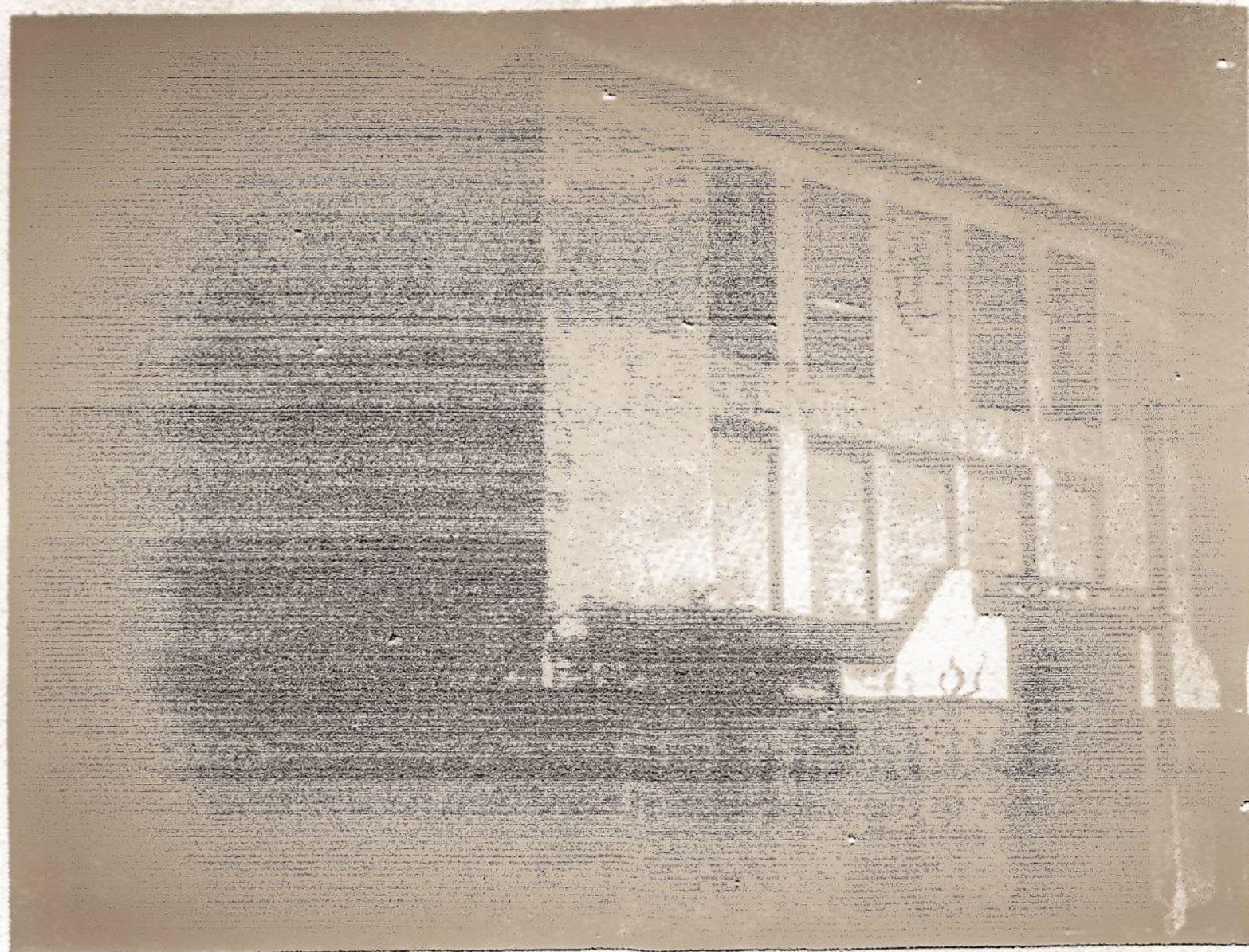
"Lietuvos" Draugijai padovanotus du žemės sklypus, esančius Villa Lugano — Buenos Aires miesto ribose —, būsimiems dr. Jono Basanavičiaus Rūmams statyti.

1934 m. liepos 8 d. visuotinis d-jos "Lietuva" narių susirinkimas vienbalsiai priėmė minėtą Valdybos sprendimą ir nutarė šio susirinkimo draugijos narius — dalyvius laikyti dr. J. Basanavičiaus Rūmų statybos fondo steigėjais: Leonas Ryselis, Stasys Džiugis, Juozas Bukevičius, Antanas Kairys, Elena Vilčinskaitė (Ryselienė), Jonas Pagoreckis, Kazys Mankus, Pranas Ožinskas, Benediktas Survila, Juozas Gučas, Vacys Laurinavičius, Stasys Vilkišius, Benediktas Paždagis, Jonas Vizgirdas ir Vincas Padimanskis, jau miręs.

Laikui bėgant, dr. J. Basanavičiaus Rūmų statybos fondas, (kuris buvo pavadintas Lietuvių Centru), išsivystė į draugijos "Lietuva" paralelę organizaciją, todėl 1937 m. lapkričio 28 d. visuotiniame d-jos narių susirinkime buvo iškelta mintis susijungti su Lietuvių Centru į vieną organizaciją. 1938 m. sausio 16 d. Lietuvių Centro visuotiniame narių susirinkime buvo nutarta abi organizacijas — Lietuvių Centrą ir Draugiją "Lietuva" — sujungti į vieną, priimant bendrą Lietuvių Centro vardą ir steigimo data laikyti "Lietuvos" d-jos įsikūrimo dieną, 1926 m. spalio 10 dieną.

Dar prieš susijungiant su d-ja "Lietuva" A. L. Centras turėjo nedidelį medinį namelį, kurį kaskart didino. Ilgainiui pribrendo reikalas statyti didesnius rūmus, kuriuose tilptų visas A. L. Centro visuomeninis veikimas. Po ilgesnių projektavimų ir svarstymų 1957 m. vasario 17 d. (sekmadienį), 16-to Vasario minėjimo proga, buvo pašventintas kertinis akmuo. Statyba, su entuziazmu ir kolonijos pritarimu, ėjo pirmyn talkos būdu ir samdant, kur su talka nebuvo galima darba atlikti.

Dabartiniu metu pastatą sudaro: apačioje — didelis prieangis, raštinė su biblioteka, bufeto patalpos su baru ir visais sanitariniais įrengimais; viršuje — salionas 20 m. ilgio ir 13 pločio su scena 11 m pločio ir 6 m į gilumą ir iš saliono galo ir iš vieno šono patogios galerijos. A. L. Centro veikimui tu patalpų bendrai

Taip atrodo Argentinos Lietuvių Centro būstinės priekis viršuje su užrašu "Centro Lituano".

užtenka: sėdinčių salėje lengvai telpa apie 500 žmonių, o prie ruošiamų pietų ar vakarienių stalų patogiai telpa 250 svečių, bet būna atsitikimų, kada reikia sutalpinti ir daug daugiau — kartais siekia net 450 svečių. Taip pat yra didelė, patogi ir gerai įrengta virtuvė.

Rūmų statyba užbaigta ir siekia apie 1,000 kvadratinių metrų ir einama prie rūmų pagražinimo. Už pačių rūmų yra įrengta sporto aikštė, kuri taip pat tarnauja vasaros metu šokiams ir vakarėliams atvirame ore; kitoje dalyje, iš šono, yra medžiais apsodintas sodelis, kur vasarą nariai ir svečiai medžių pavėsy maloniai praleidžia laiką, kartais vaišindamiesi skaniai iškeptą "križiška asada".

KAS DABAR VYKSTA

Keičiantis laikams, keitėsi ir A. L. Centro kultūrinio veikimo sąlygos ir galimybės. Būtų ilga istorija paminėti, nors ir trumpai, apie buvusius A. L. Centro choras, vaidybos, šokių būrelius ir ansamblius, tik tenka apsiriboti šiuo dienu, tai yra 1976 metų, veikimu: veikia mažų vaikų ansamblis, vadovaujamas Nelidos Zavickaitės; vyresnio jaunimo tautinių šokių ansamblis, vadovaujamas Juozo Puliko; šeštadieninė lietuvių kalbos, geografijos ir istorijos mokykla, vadovaujama Eugenijos Rudytės ir mišrus choras, diriguojamas Aldonos Čikšaitės.

Perdavusi dr. J. Basanavičiaus Fondą, draugija vystė toliau savo veikimą ir kartu rėmė visais būdais statybos fondą.

Draugijos "Lietuva" 1934 m. rugpiučio 5 d. sušauktame visuotiniame lietuvių kolonijos susirinkime buvo sudarytas dr. Jono Basanavičiaus Rūmų statybos vykdomasis komitetas, kuris patogumo dėlei, buvo pavadintas Lietuvių Centro Vykdomuoju Komitetu, nes toks pavadinimas pilnai atitiko kaip užsibrėžtą tikslą, taip ir tolimesnį veikimą.

LIETUVIŲ CENTRAS

Jau nuo senų laikų į A. L. Centro tradiciją įėjo periodiniai draugiški susibūrimai prie skoningai pagamintų "asado" pietų ar vakarienių, kurių tikslas yra pasivaišinti ir užmegzti draugiškus santykius tarp lietuvių ir sustiprinti jau esamus. Tokių susibūrimų dėka susidarė tvirtas narių branduolys, kuris padėjo stiprius pamatus šiai organi-

Solistė Zuzana Valadkaitė — pagrindinė Liet. Centro dainininkė.

zacijai. Senoji karta su pasigėrėjimu konstatuoja faktą, kad jaunieji senių neapvyklė, palaiptai užima jų vietas ir tęsia jų pradėtą darbą.

A. L. Centras metų bėgyje ruošia visą eilę kultūrinių parengimų su vaidinimais, šokiais, dainomis, pietumis ir vakarienėmis.

MINĖJIMŲ PRADŽIA

ALC parengimai prasideda Vasario 16 minėjimu; tada sutraukiamos visos meninės pajėgos — solistai, choras, tautiniai šokiai, prakalbos, sveikinimai, kartais prisideda ir nenumatyti pamarginimai. A. L. Centras nuo savo įsisteigimo nei vieno karto nepraleido tos lietuvių tautai brangios dienos tinkamai nepaminėjęs su didesne ar mažesne, pagal išgales, programa, ir toliau rengs tos dienos minėjimą kasmet, kol gyvuos pats Argentinos Lietuvių Centras.

Balandžio paskutinį sekmadienį šaukiamas visuotinis narių susirinkimas, kuriame valdyba pateikia pilną ir plačią visų darbų atskaitą. Kas antri metai slaptu balsavimu iš anksto paruoštu kandidatų sąrašu, renkama valdyba dvejiems metams.

Pirmą gegužės sekmadienį švenčiama Motinos Diena. Toliau — Birželio įvykių minėjimas.

Birželio mėnesio Jonų, Petrų, Povilų ir Antanų tradicinė vakarienė.

Liepos mėnesį Lietuvių Išėivių Diena (Dariaus ir Girėno), sujungiant kartu su Onų vardinėmis.

Nukelta į 15 psl.

Vienybė, 1976 m. spalio 29 d.

Ansamblis su savo vadovais Ona Ožinskiene ir Luis Lemberiu Centro scenoje.

Pr. Ožinsko nuotr.

IŠ TARPTAUTINIO KONKURSO SU PIRMAJA PREMIJA

Iš Tarptautinio muzikos konkurso Italijoje, Vercelio mieste su pirmąja premija grįžo Lietuvos Valstybinio akademinio operos ir baleto teatro solistė, Visasąjunginio M. Glinkos konkurso laureatė Aušra Stasiūnaitė.

Vercelio — nedidelis, jaukus miestas Šiaurės Italijoje, Pjemont apylinkėse, netoli garsiojo Milano. Jis labai populiarus ir pagarsėjęs pasaulyje muzikos mėgėjų tarpe kasmet rudenėjant ruošiamais tarptautiniais Giovanni Battista Viotti muzikos konkursais. Šie konkursai pavadinti įžymaus italų XVIII—XIX a. muziko, kompozitoriaus ir pedagogo, stambiausiojo savo meto Vakarų Europos smuikininko Giovanni Battista Viotti.

Šiame festivalis vyko 27 kartą. Tai didelė ir turininga muzikos šventė. Jos metu vyko vokalistų, pianistų, fleitistų, kompozitorių konkursai, ruošiami koncertai.

Italai, dideli muzikos mėgėjai, labai entuziastingai domėjosi festivaliu, gausiai dalyvavo visuose renginiuose. Šie konkursai tarsi suteikia kelialapį į didžiąją pasaulinę sceną. Garsieji Milano "La Scalos" solistai Renata Skoto, Mirela Freni, Carlo Bergonci šiame konkurse buvo "atrstai".

Šiame vokalistų konkurse dalyvavo 40 dainininkų iš 35 šalių — JAV, Japonijos, Lenkijos, Bulgarijos, V. Vokietijos, Alžyro ir kitų. Vertinimo komisijai vadovavo buvusi New Yorko Metropolitan Operos solistė Carlina Fegrero. Konkurso vertinimo komisijoje buvo ir TSRS Didžiojo teatro solistas, TSRS liaudies artistas Jevgenijus Nesterenka, kuris ne tik dalyvavo vertinimo komisijos darbe, bet ir su didžiuliu pasisekimu koncertuose.

Pirmą kartą vykstančiuose Italijoje vokalistų konkursuose šiame dalyvavo tarybiniai dainininkai. Ta didžiulė atsakomybė ir garbė teko Leningrado Mažosios operos teatro solistui Jurijui Marusinui (tenoras) ir lietuvaitei Aušrai Stasiūnaitei. Jiedu laimėjo pirmąsias premijas, laureatais.

Konkursas vyko trimis turais. Pirmasis čia — kiek neįprastas: "prie nuleistos uždangos", anoniminis. Į antrąjį turą pateko devyniolika dainininkų, o į tretįjį — dvylika, nors premijos tik šešios (trys vyrams ir trys moterims). Diplomu šiame konkurse neskiriama. Antrąjį Vienybė, 1976 m. spalio 29 d.

ją ir trečiąją vietą moterų tarpe užėmė amerikietės.

Stasiūnaitė konkurse dainavo originalo kalba koloratūrinio mezosoprano bei mezosoprano repertuaro partijas — arijas iš Rossini operų "Sevilijos kirpėjas", "Semiramida", "Italė Alžyre", "Sarlotos iš Masne operos "Verteris", Varvaros čiastuškas iš R. Šcedrino operos "Ne vien tik meilė". Pastarosios sukėlė didžiulį susidomėjimą, muzikai prašė gaidų, įrašų. Pirmą kartą šiame konkurse buvo apdovanoti ir koncertmeisteriai. Aukščiausią įvertinimą gavė koncertmeisteris Ramutis Cepinskas — specialų diplomą.

Stasiūnaitei šiam konkursui pradėjo ruoštis dar balandžio mėnesį su savo buvusią dėstytoja konservatorijoje, einančia docentės pareigas, Salomėja Vaidžiūnaite.

Stasiūnaitė dabar stažuosis Italijoje, Milano "La Scaloje", kur šiemet iš Tarybų Sąjungos vyksta su Gruzijos Valstybinio akademinio operos ir baleto teatro soliste Liana Kalmachelidze. Su ja ji kartu dalyvavo Visasąjunginiame M. Glinkos konkurse, kur taryk ji laimėjo trečiąją premiją. "La Scaloje" Stasiūnaitė ketina paruošti Rossini operoje "Sevilijos kirpėjas" bei kitas.

AŽUOLO PARODA

Vilniaus Dailės parodų rūmuose spalio 6 d. atidaryta dviejų liaudies meistrų — Klementinos Gudonytės ir Ipolito Užkurnio kūrybos parodos.

Abiejų liaudies menininkų — audėjos ir medžio drožėjo — kūriniai kalba ne tik apie darbo grožį ir kūrėjų darbštumą, liaudišką išradimą. Meistrų darbai visus parodos lankytojus — tiek jaunus, tiek sulaukusius pagarbaus amžiaus — tartum kviečia, skatina laisvalaikiu imtis meninės kūrybos.

Medžio drožimo I. Užkurnys rimtai ėmėsi, jau kopdamas į penktąjį dešimtmetį. 1965 jo drožiniai pirmą kartą buvo eksponuoti liaudies meistrų darbų parodoje. Ogi šiandien be Lietuvos meistrų meistro, LTSR nusipelnusio kultūros švietimo darbuotojo I. Užkurnio medžio drožinių, be jo savitų ažuolo skulptūrų Ablingoje, Čiurlionio kely ir Ankyščiuose nebūtų įvairiakalbės liaudies menininkų — medžio drožėjų kūrybos pilnumos.

Liaudies menininkės audėjos Klementinos Gudonytės kūrybinis kelias gal ne toks gaivališkas audringas, bet taip pat sėkmingas. Tipiškas audėjos kelias, kaip bitutės darbas, nuženklintas nuostabiu darbštumu, išmone, kruopštumu.

K. Gudonytė parodoje eksponuoja lovatieses, staltieses, tautinius drabužius, juostas, rankšluosčius. Šešianyčiai, aštuonnyčiai, kaip jos gimtojoje Aukštaitijoje pamėgtos dainos — sutartinės, skamba — ne rėkia, o skamba — spalvomis, žavi subtilias raštais, stebina tobulu techniniu atlikimu.

Gelsvas linas, balta medvilnė tamsi vilna — kuriai audėjai nežinoma medžiaga? Bet reikia daug dešimtmečių kruopštaus kūrybinio darbo, svarbiausia — rankų ir

Prie rašytojo Antano Vienuolio kapo ir paminklo Anykščiuose niekad netrūksta lankytojų. Šioje nuotraukoje — grupelė turistų iš Amerikos.

AUKSO MEDALIS ČIURLIONIEČIAMS

Aukso medalį Vakarų Berlyne gavo Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokyklos orkestras. Ten vyko tarptautinis garsaus vokiečių dirigento vardo van Karajano vardo fondo jaunųjų atlikėjų konkursas. Lietuviams teko atstovauti TSRS.

Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokyklos styginių orkestrui jau 20 metų vadovauja Saulius Sondeckis, žinomas ir mėgiamas ne tik Lietuvoje. Į orkestrą ateina vaikai, o išeina jaunuoliai — išprusę, turintys įvairiapusišką muzikinę paruošimą. Orkestras stebina prityrusius muzikus, pedagogus.

Į konkursą patekti labai sunku. Į jį kviečiami jaunimo orkestrai, jau pelnę tarptautinį pripažinimą, išleidę savo plokšteles, turintys didelių muzikos autoritetų rekomendacijas.

To konkurso vertinimo komisijon buvo pakviestas ir Lietuvos Valstybinės konservatorijos rektorius, profesorius J. Karnavičius.

Dalyvavo orkestrai iš Jungtinių Amerikos Valstijų, Australijos, Japonijos, iš Europos šalių. Šių orkestrų nariai — tai puikiai muzikiniu atžvilgiu paruošti jaunuoliai, kuriuos nuo profesinio gyvenimo besiskiria vienas žingsnis. Tuo tarpu

širdies šilumos, kad tai susipintų į audinį, kuriame taip aiškiai matomas lietuvių darbštųjų moterų subtilus charakteris, o atidžiau pažiūrėjus — netgi dvasinis pasaulis.

Šios parodos sėkmę lemia dar ir tai, kad vienon salėn suvestos dvi tradiciškiausios liaudies meno šakos: audimas ir medžio drožimas. Linas išryškina medį, medis papildo lino kalbą. K. Gudonytės subtilumas ir šmaikštus I. Užkurnio jumoras. Spalvų žaismas ir grubi ažuolo faktūra. Harmoningai suderinti laisvalaikio valandų kūrybos rezultatai. Linas ir ažuolas ne tik gražiai susikalba, jie susidainavo. Čia ir parodos architekto Valentino Vizgirdos nuopelnas.

lietuviams moksleiviams dar reikės baigti vidurinę mokyklą, įstoti į konservatoriją ir ją baigti, tik tada jie taps profesionalais. M. K. Čiurlionio meno mokyklos styginių orkestro sėkmę nulėmė gilus vaikų muzikinis, meninis paruošimas, įdomiai, turiningai parengta programa. Be abejo, lemiamos reikšmės turėjo ir didelis orkestro vadovo S. Sondeckio patyrimas. Visi vertinimo komisijos nariai pripažino orkestro vadovą esant dideliu muziku, sugebančiu jaunų atlikėjų kolektyvą pakelti į tikrą menines aukštumas.

Buvo vertinama dvylikos balų sistema. Galutiniu sprendimu vilniečiams pripažinta absoliuti pergalė — 11,3 balo, pats aukščiausias įvertinimas šiame konkurse.

Visų pirma, didelė, programos apimtis, lietuviams teko groti 100 minučių. Tai daugiau, negu normalus simfoninis koncertas. Silpsta publikos dėmesys, didėja jos nuovargis. Be to, sunku ir atlikėjams. Sunkino konkursą ir šiaip jau teigiama jo ypatybė: visi dalyviai privalėjo klausytis vieni kitų. Prieš savo dviejų dalių koncertą lietuviai, aštuonetą orkestru, jų tarpe tokius, kaip Vokietijos FR studentų jungtinį orkestrą, sudarytą konkurso keliu iš geriausių visos šalies konservatorių studentų. Klausėsi ir Bostono universiteto muzikinio fakulteto orkestro, kur ruošiami solistai garsiajam Bostono simfoniniam orkestrui. Po šių pasiklausymų lietuvių jaudinimasis ir atsakomybės suvokimas dar labiau padidėjo. Tačiau perpildyta Vakarų Berlyno filharmonijos Didžioji salė lietuvius sutiko dideliu entuziazmu. Pirmoje eilėje sėdėjo H. Von Karajan. Ir lietuviams šaukė: "Bravo! Bravo!"

Tanzanijos tautinių šokių ansamblis surengė keturis koncertus Vilniaus operos ir baleto teatre. Jų dainos ir šokiai atspindėjo medžioklę, kovas, darbą, laukimą lietaus.

LIETUVIŲ ATEIVIJOS PARODOS REIKŠMĖ

[Atkelta iš 1 psl.]

nimų, politinės, religinės, ekonominės, net ir ligi tol nežinomos, susitikimui ir pašnekesiui skirtos, draugijos, klubai ir rateliai.

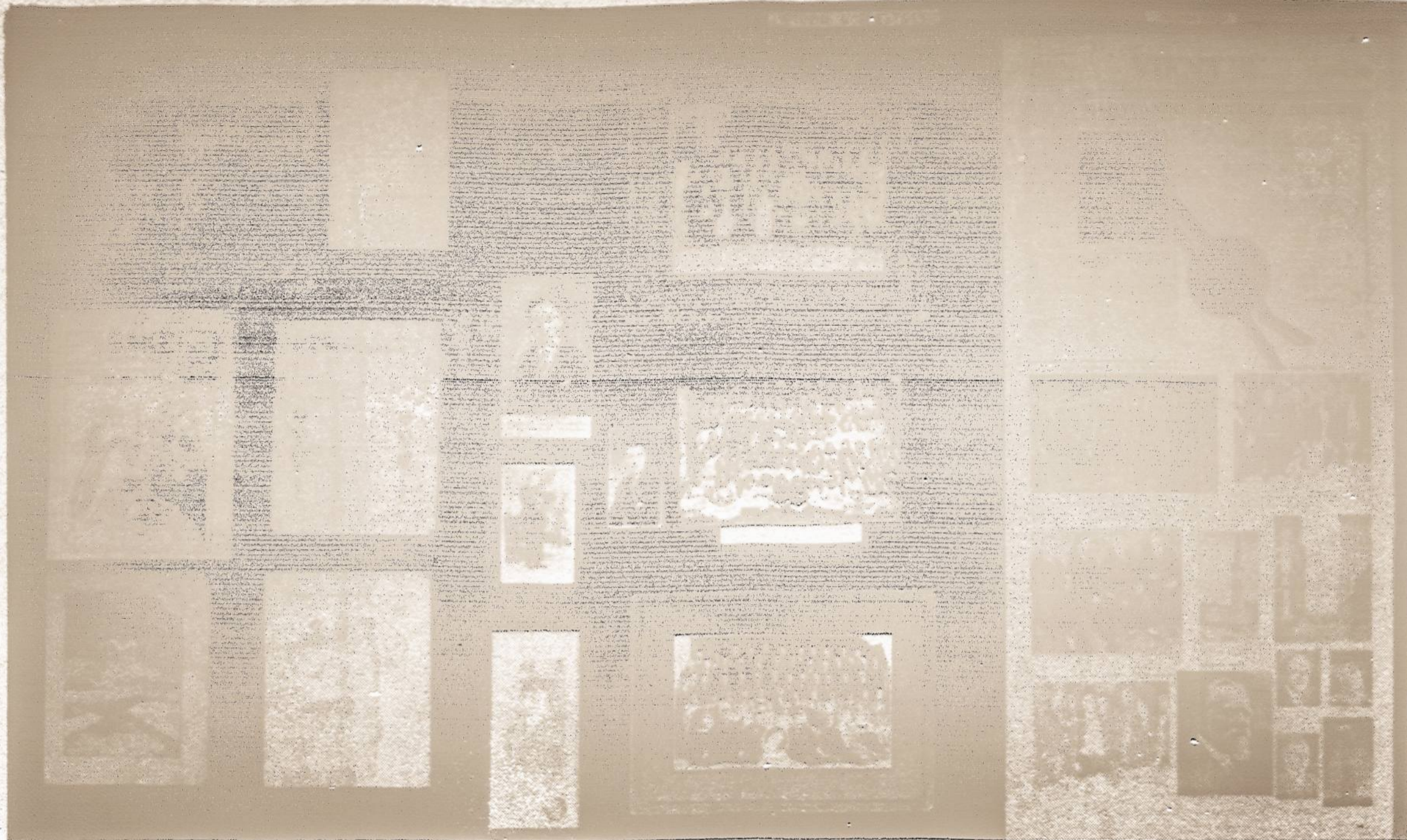
Jie patys nustebė savo "sugebėjimais". Visai suprantama, nes šimtmečiais pietinis kaimynas lenkas ir lietuvių žiūrėjo su pažeminimu, o po trečiojo Lietuvos-Lenkijos padalinimo maskoliaus-ruso čebatas ir kazoko "šoblė" stengėsi pakirsti lietuvių dvasią. Nei jaunų vyrų siuntimas dvylikai metų atlikti karinės prievolės į tolimąjį Kaukazą, nei spaudos uždraudimas lietuvių dvasios nepakirtė. Laisvėje jis suklestėjo!

Naujieji ateiviai, dabartiniai anksčiau pradėtų darbų tęsėjai, gali tik pasimokyti, pasidžiaugti ir pagerbti už nepaprastai aktyvaus, našaus ir derlingo darbo šimtmetį.

Ankstyvosios lietuvių ateivijos nuveiktųjų darbų ir veiklos apžvalginė paroda ir yra visų tų didelių darbų veidrodis. Joje atsispindi visi jų vargai ir džiaugsmai trijuose tūkstančiuose pavyzdžių, kruopščiai sugrupuotų, chronologiškai išstatytų didžiojoje parengimų salėje ir kito aukšto trijose klasėse. Parodos lankytojai vaizdžiai matys pirmųjų ateivių veikėjų pasiaukojimą tėvynei Lietuvai ir pastangas už jos ribų lietuviybei išlaikyti. Tai vaisingas ir nepaprastai garbingas šimtmetis. Gaila, kad ligšiol viso to nebuvo stengtasi išrašyti į Lietuvos Istorijos puslapius.

Garbingiausia vieta užima lietuviškieji laikraščiai. Suprantama, nuo jų visa veikla prasidėjo. Jie buvo ir tebėra svarbiausia veiklos dalimi. Štai tie garbingieji "pensininkai": "Vienybė" — 90 metų "Tėvynė" — 70; "Keleivis" — 70; "Draugas", savaitraštis — 67, dienraštis — 60; "Muzikos Žinios" — 65; "Naujienos" — 62; "Darbininkas" — 61; "Dirva" — 60; "Garsas" — 59.

Parodos atsiradimo priežastimi yra dienraščio "Draugas" redaktorius Bronius Kviklys, 25 metus intensyviai rinkęs medžiagą. Pradėjus ją skirstyti susiformavo aktyvios ir šakotos lietuvių ateivijos

Iš Apžvalginės parodos, kuri Brooklyne vyksta nuo spalio 24 iki lapkri. 14 d. ir pavaizduoja Senosios lietuvių ateivijos veiklą — Dešinėje — Vienybės numeris, skirtas Marylando lietuviams.

veiklos Amerikoje paroda, gausi įdomiais eksponatais. Jos kompozicija yra plačios, sudėtingos apimties, bet kiekvienam suprantama. Paroda pradeda pirmųjų lietuvių ateivių pėdsakų ieškojimu Amerikos kontinente.

1659 metais, balandžio 25 dieną, West Indies Bendrovė, Amsterdam, Olandijoje, laišku painformavo tuolaikinį gubernatorių Peter Stuyvesant, kad dvejiems metams yra pasamdytas lietuvis profesorius dr. Carolius Aleksandras Kuršius ir tuoj išvyksta į New Amsterdam, New York, kaip lotynų kalbos mokytojas. Jis yra laikomas pirmuoju aukštesniosios mokyklos mokytoju Amerikoje.

1777 metais atvyko antras garbingas tautietis, save laikęs Lenkijos lietuviu, artilerijos pulkininkas, inžinierius Tadas Kosciuszka. Jo pirmuoju uždaviniu buvo West Point tvirtovės sustiprinimas. Jis buvo vienas pirmųjų West Point karo akademijos idėjos puoselėtojų. Čia būdamas, jis prancūzų kalba parašė vadovėlį, pavadintą "Manevrai su arkliais vežama artilerija". West Point komendantas pulkininkas Jonathan Williams šį vadovėlį išvertė į anglų kalbą. Antroji jo

laida buvo išleista 1812 metais. Jis yra laikomas Amerikos artilerijos tėvu.

Nei Kuršius, nei Kosciuszka nebuvo emigrantai, į čia atvykę nuolatiniam apsigyvenimui.

1622 metais per Olandiją ir Angliją į New Amsterdamą atvyko nedidelis skaičius protestantų. Atvykimo priežastimi buvo Vazų laikais Lietuvoje vykę nesutarimai tarp katalikų ir protestantų. Jie buvo medžio pramonės specialistai ir greitai išliejo į čia aktyvią Olandų bendruomenę. Juos pasekė nedidelė grupė Menonitų, kurie išsikūrė Philadelphiaje. Jie taip pat greitai išnyko.

Ligi 1831 metų lietuvių atvykimo mažomis grupėmis. Atvykę susimaišydavo su kitataučiais, todėl jų pėdsakų liko nedaug.

Nepasisekus 1831 metų sukilimui, į Ameriką pradėjo bėgti didesnėmis grupėmis sukilimo dalyviai. Kai kuriems pavykdavo atvykti net su šeimomis. Jų tarpe buvo ir vienas sukilimo vadų, Henrikas Korvinas-Kulakauskas, atvykęs su žmona ir sūnum Vytautu. Laikė sekančio, 1863 metų sukilimo, to sukilimo vadovybės Lenkijoje ir Lietuvoje jis buvo paskirtas sukilėlių atstovu-

tarpininku Amerikoje.

1866-1867 į Ameriką atvyko grupė bajorų ir kunigų. Jų tarpe buvo ir sukilėlių kapelionas kunigas Andrius Striupinskas. Jis apsigyveno Westchester, N. Y. vienuolyne.

Lietuviams pradėjus telktis antracito kasyklų rajone, Pensilvanijoje, į ten persikėlė ir jis. Kelis metus jis buvo Mount Carmel, Shamokin, Shenandoah apylinkių kapelionu. Greitai jis buvo vyskupo paskirtas Shenandoah lenkų — lietuvių klebonu.

Lietuviškoji veikla suintensyvėjo, ir kaip gaisras, apėmė Pensilvanijos lietuvių apgyventas kasyklų rajone vietoves. Iš ten, žaibo greitumu, persimetė į kitus Amerikos pramonės miestus.

Striupinskas tuoj atsiskyrė nuo lenkų ir 1874 metais pastatė pirmąją lietuvių bažnyčią Amerikoje, Shenandoah mieste, pavadinęs ją Šv. Kazimiero vardu. Tada lietuvių jau pradėjo atvykti didesnėmis grupėmis.

Tuo pačiu laiku Shamokin, Pa., apsigyveno tik atvykęs iš Suvalkų sukilėlis Mikas Twarauskas. Jis tuoj įsteigė savo spaustuotę ir 1874 m. pradėjo leisti lietuvių kalba laikraštį, pavadintą "Lietuwiszka Gazietą". Neužilgo atspausdino ir pirmąją lietuvišką knygą Amerikoje "Tlumoczius arba slownikas angielskai-lietuwyszkas". Vėliau jis savo spaustuotę perkėlė į Brooklyną, ir su tik atvykusiu dr. Jonu Šliūpu, 1884 metais pradėjo leisti savaitraštį "Unija".

Dr. Šliupas ir M. Twarauskas susirišę su A. Striupinsku, į savo trijų pritraukė ir tik atvykusį pirmąjį vienuolį pranciškona brolių Augustiną Zaicą. Visi pradėjo organizuoti lietuviškąją veiklą, kuri sutapo su lietuviybės atbudimo judėjimu ir dr. Jono Basanavičiaus Tilžėje leidžiama "Ausra".

Gimė Vienybė ir SLA

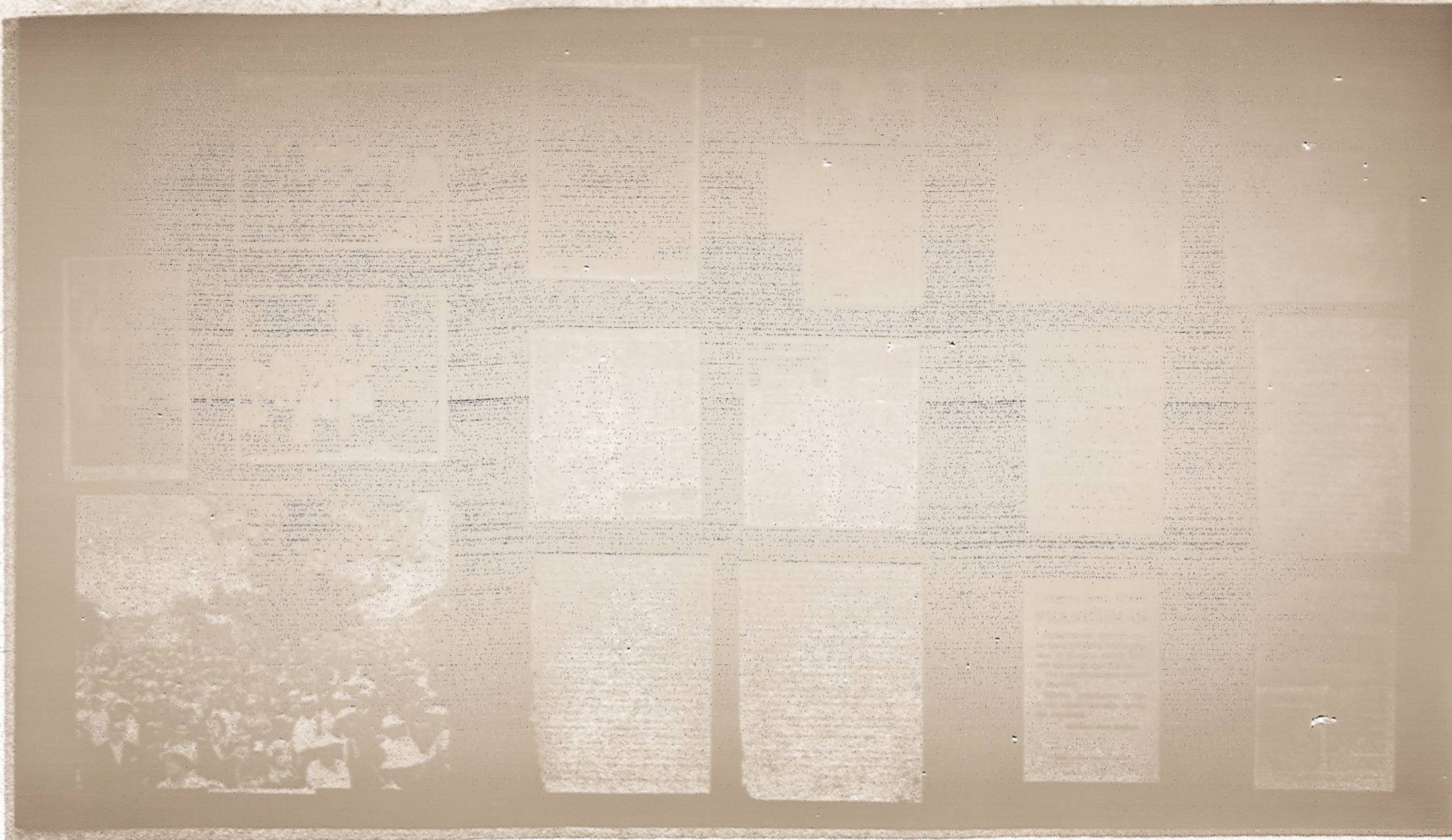
Už metų dr. J. Šliupas Brooklyne pradėjo leisti kitą laikraštį pavadintą "Lietuwiszka Balsas", kuris ėjo ligi 1889 metų. Juos pasekė J. Paukštys ir Antanas Pajaujis 1886 metais vasario 10 dieną Plymouth, Pa., išleisdami laikraštį, pavadintą "Wienibė Lietuwniku", nuo 1920

Nukelta į 9 psl.

Vienybė, 1976 m. spalio 29 d.

Iš Apžvalginės senosios lietuvių ateivijos veiklos parodos — Margučio viršeliai ir tautinės krypties lietuvių veiklos dokumentai.

Amerikos lietuviai visados gyvai reaguodavo, kai ištikdavo koks nors bendras reikalas. Šioje nuotraukoje vaizdas iš Apžvalginės parodos, kur vaizduojama Dariaus ir Girėno tragedija.

metų vadinama "Vienybe". Laikraštis iš karto buvo palankiai sutiktas, nes pagal tuometinį standartą buvo labai įdomus, pilnas naudingų informacijų ir vėliausių žinių iš kitų lietuviškųjų vietovių.

1886 metais "Lietuwiszko Balso" valdybai susirinkus aptarti einamųjų reikalų, buvo iškelta mintis įkurti plačios apimties sąjungą, kuri apjungtų visas lietuviškas organizacijas. Mėnesiui praėjus, kun. Antanas Varnagiris "Wienibėje Lietuwninku" viešai išklė mintį įkurti Lietuvių Romos Katalikų Sąjungą. Mintis visuomenėje rado pritarimo, ir 1886 rugpjūčio 15 dieną, Shenandoah, Pa., iš artimųjų apylinkių susirinko organizacijų atstovai ir įsteigė naują organizaciją pavadintą "Susiwienijimas Lietuwninku Amerikoje", dabar žinomą SLA vardu. Pirmininku buvo išrinktas Pijus Peseckas.

Neatsiliko ir katalikiškieji veikėjai. Lapkričio 22 dieną jie susirinko Plymouth, Pa. mieste ir ten įkūrė panašią sąjungą, pavadintą "Susiwienijimas Katalikiszkų Lietuwiszku Draugyscziu Amerikoje". Kun. A. Varnagiris buvo išrinktas pirmininku, o J. Paukštys sekretorium.

1889 metais Mahanoy City, Pa., buvęs Wienibes Lietuwninku redaktorius Domininkas Bačkauskas pradėjo leisti laikraštį "Saulė", kuris išsilaikė ligi 1959 metų vien dėl savo archaiškos kalbos ir originalumo. Nuo 1890 ligi 1905 metų Bačkauskas išleido 85 knygas.

Tais pačiais metais, vos tik nustojus eiti "Lietuwiszkam Balsui", dr. J. Šliūpas, Baltimorėje, įkūrė "Mokslo Draugystę" ir pradėjo leisti liberalios minties kultūros žurnalą "Apšvieta".

Grynai lietuviška parapija

Į Shenandoah, Pa., atvyko kun. Aleksandras Burba, ir iš karto įkūrė grynai lietuvišką parapiją. Jis buvo tyras lietuvis patriotas, gabus organizatorius ir didelis idealistas. Jis greitai susirišo su dr. J. Šliūpu ir pradėjo bendrą veiklą. Abu buvo nepaprastos energijos, karšto būdo, siekią to paties tikslo, bet skirtingų ideologijų.

Kurį laiką jiedu artimai bendradarbiavo, bet keliems metams praėjus — išsiskyrė. Ligi Burbos mirimo, 1976 m. spalio 29 d.

ties, 1898 metais juodu buvo laikomi vieninteliais lietuvių Amerikoje vadais ir turėjo visuomenės pasitikėjimą.

Lietuviškos organizacijos kasdien gausėjo. Naujieji veikėjai buvo kupini ir naujų idėjų. 1890 metais Chicagoje jau gyveno 2,000 lietuvių, o visoje Amerikoje buvo 60 organizacijų. Prie kai kurių įsikūrė chorai ir vaidintojų rateliai. 1894 metais Amerikoje jau buvo 15 lietuviškų bažnyčių, 6 mokyklos, 200 organizacijų, 5 chorai, 3 orkestrai, 8 vaidintojų rateliai. Chicagoje Jonas Grinius suorganizavo teatrų sąjungą ir pastatė veikalą "Žalgirio mūšis", kuris keturis metus buvo nuolat vaidinamas lietuviškose kolonijose.

1892 metais atvyko kitas jaunas kunigas Antanas Milukas. Jis ėmėsi organizuoti įvairius fondus, finansuoti laikraščius ir knygų leidyklas. Per trumpą laiką jis išleido 183 knygas, 230,000 bendro tiražo. Taip pat leido ir redagavo laikraštį "Žvaigždė".

S. Rokošius Chicagoje pradėjo leisti mėnesinį žurnalą "Lietuva". Jį redaguoti pakvietė Juozas Adomaitis-Serna. Palyginti, tai buvo labai aukšto lygio žurnalas. Už metų žurnalą nupirko bankininkas Antanas Olšauskas ir ligi 1917 išleido 130 knygų, apie 400,000 bendro tiražo. Jų tarpe buvo tokie monumentalūs veikalai kaip A. Lelio "Lietuviškai-Angliškai Žodynas", dr. J. Basanovičiaus raštų keturi tomai, J. Šerno veikalai ir t. t. 1917 metais žurnalą nupirko J. Bačiūnas, o 1920 m. subankrutavo ir užsidarė.

1893 metais lietuviai energingai ir vieningai reagavo į Kražių skerdynes. Kiekvienoje lietuvių kolonijoje organizavo protesto demonstracijas. Iš karto nesitikėjo bet kokio svetimųjų užtarimo, ir buvo maloniai nustebę, kai amerikiečių spauda buvo pilna straipsnių apie lietuvių priespaudą rusų okupuotoje Lietuvoje.

Pasisekusi už Lietuvą propaganda paskatino tris jaunus kunigus A. Kaupą, A. Miluką ir J. Žilinską-Žilijų įkurti Lauryno Iyinskio vardo "Europiečių-Amerikiečių-Lietuvių draugiją", tikslu 1900 metais dalyvauti pasaulinėje parodoje Paryžiuje, įrengiant lietuvišką skyrių. Ji

savo sumanymą įvykdė.

Parodoje įrengė Lietuvos paviljoną, išstatė daug lietuviškų knygų, leidinių, žemėlapių ir išdalino daug tūkstančių egzempliorių įvairiomis kalbomis propagandinės literatūros, kurioje kėlė Lietuvos Nepriklausomybės idėją. Dauguma europiečių, parodos lankytojų, pirmą kartą išgirdo žodį Lietuva ir kad tokia valstybė iš viso kada nors egzistavo. Pasisekimas buvo didelis. Lietuviškasis skyrius buvo apdovanotas keliais aukso medaliais.

Pirmoji moteris veikėja

Neatsiliko ir moterys. 1896 metais Baltimorės Medicinos Mokslų Colegija suteikė Joanai Baltrušaitis medicinos daktaro laipsnį. Ji yra pati pirmoji lietuviška daktarė ir pirmoji moterų draugijų ir ratelių organizatorė.

Tais pačiais metais Philadelphijoje, pastoriaus Martyno Keturakaičio iniciatyva, buvo įkurta pirmoji lietuvių Evangelikų-Liuteronų parapija ir pirmoji protestantų Ziono Dukterų draugija.

1897 metais Chicagoje buvo įkurta pirmoji lietuviška taupymo draugija, pavadinta "Kęstutis Loan and Building Association".

SLA skilimas

1901 metais gegužės 21 dieną Wilkes Barre, Pa. įvyko šešioliktoji Susiwienijimo Lietuvių Amerikoje konvencija. Liberalinė frakcija pareiškė nepasitenkinimą pro-katalikiškai didžiūmai dėl organizacijos reikalų tvarkymo. Ginčams iškilus, sąvažiavimas suskilo į dvi dalis — liberalinę ir pro-katalikišką. Skilus tautinė, liberalinė dalis pasilaikė organizacijos nuostatus ir antspaudą. M. Totorius buvo išrinktas nauju pirmininku, o "Wienybė Lietuwninkų" buvo parinkta organizacijos oficialiu organu.

Pro-katalikiškoji frakcija tuoj pat susirinko atskirai ir pasivadino "Susiwienijimas Rymo Katalikų Amerikoje". A. Tepliūių išrinko pirmininku. Viso buvo likę tik 784 nariai. 1907 metais — 4,000 narių; 1931 metais — 20,000 narių ir 304 skyriai. Bendras organizacijos kapitalas \$1,200,000.— Pirmuoju organizacijos organu buvo "Žvaigždė", vėliau "Draugas", o nuo 1917 metų "Garsas".

O dabar...

Pirmieji ateiviai, veikėjai, seniai nuėjo į amžinybę. Juos pasekė ir jų vaikai. Anūkai išsiskirstė ir nutautėjo. Kurie laikosi kiek arčiau lietuvių, tik suminėjus vieną ar kitą faktą įvykusį jo ar jo tėvo kilimo vietovėje, atsimena, kad jo tėtė ar "mamė" kažką panašaus yra kalbėję. Tai ir viskas.

Retkarčiais sutinkama dar šiaip taip lietuviškai bekalbančių asmenų. Ne dažnas iš jų domisi praeities lietuvių veikla Amerikoje, Lietuvos praeitimi, dabartiniu jos likimu ar lietuvių kalba.

Naujieji ateiviai

Antrojo pasaulinio karo pasėkos rezultatų naujoji lietuvių tremtinių-ateivių banga atnešė skirtingus lietuviškos veiklos dėsnius, tikslus ir metodus. Jie taip pat nedaug dėmesio kreipė į jų pirmatakūnų praeitį. Užsiėmę įsikūrimo rūpesčiais, sakėsi neturį laiko tokiems reikalams. Jungdamiesi į jau esančias draugijas, neretai stengėsi parodyti savo pranašumus, dažnai savo elgesiu įvesdami organizacijų kūrėjus. Keletas plačiau galvojuusių asmenų, įdomumo sumetimais, ėmėsi rinkti vienokią ar kitokią medžiagą kuriam nors įvykiui prisiminti.

Kitai galvojo dienraščio "Draugas" redaktorius Bronius Kviklys. Jis ne tik pats rinko viską, kas lietuviškąją ateivią, bet pasitelkė ir visą eilę talkininkų jam padėti tose vietovėse, kur medžiagos turėjo būti apstu. Jo akcija buvo sėkminga. Ji būtų buvusi sėkmingesnė, jei asmenys, turėję ar žinoję kur medžiaga galima rasti, būtų supratusi pačią rinkimo reikšmę.

Didelį supratimą pradėtam darbui parodė dienraščio "Draugas" vadovybė. Ypatingai vyriausiasis administratorius kun. Petras Činikas MIC, ir redaktorius-moderatorius kun. Pranas Garšas. Savo autoritetu jie rėmė ir teberemia šią parodą, Chicagoje pasiėmė ir visą materialią atsakomybę.

Mintys, paroda aplankius...

Aplankęs parodą, išėjęs pagalvoji kiek daug meilės savo kraštui, savai kalbai ir vienas kitam turėjo ankstyvosios ateivijos lietuviai. Tai patyrėme ir mes tremtiniai. Kada dešimtimis, kaip avys suvaryti į vieną kareivinių kambarių, rausėmės savo mintyse, kaip pelų maiše ieškodami grūdo ar neatsiminsime kada nors į tą laimingą šalį išvykusio dėdės, tetos, pusbrolio ar kaimyno. Atsiminę rašėme ilgus, malonius laiškus, kuriuos gavęs "giminaitis" neturėjo laiko perskaityti, o perskaitęs mažai ką tesuprato. Tačiau vieną reikalą jis iš karto suprato, kad per "Care" ar koku kitokiu būdu reikia pasiųsti siuntinį. Viską metęs į šalį, tai padarydavo. Koks džiaugsmas būdavo ji gavus!

Keistai atrodo dabar, kad apie tas džiaugsmo valandas, išplaukusias iš ankstyvųjų ateivių, supratusių mūsų nedalią, yra vengiama kalbėti. Kodėl? Tai buvo artimo meilės jausmo pareiškimas sunkumuose atsidūrusiems tautiečiams. Nuoširdumas, kurio jie nebuvo patyrę.

Todėl, nors savo apsilankymu į ju nuveiktų darbų apžvalginę parodą pagerbkime juos už jų tokią gerą širdį.

ISLANDS OF COMMUNICATION — VACATIONING —

By DEMIE JONAITIS

This summer, after an absence of many years, we re-visited two favorite old haunts of ours — British Bermuda and American-Lithuanian Kennebunkport.

The contrast between the two is still charming. In both, we found changes.

Charming

Imagine one week of playing tennis surrounded by Maine pines and firs, near our famous Jonyas' Vatican World's Fair sculpture, where one can hear the ever-inroaring symphonic Atlantic; and then, next week, playing tennis to the sound of Bermuda winds that harp through cocconut palms and banana plants, in scented air full of flowering hibiscus and oleanders.

The Bermuda Royal Gazette proudly announced that Vytautas Gerulaitis would soon arrive for the big Tennis Matches. It was amusing to hear the tourist tennis players at our Belmont Hotel gossip about Gerulaitis and gag a bit on the pronunciation of his name. We knew him when he was just a pipsqueak working on his backhand strokes in Forest Park, Woodhaven, N. Y.

Changes

In Kennebunkport, we missed the rickety wooden movie house where nights — summer after summer — we used to watch old movies, our flesh hot with a Maine sunburn, and our minds hungering mildly for some communication with the outside world. Now the building is a tourist shop selling the usual tourist baubles. But that's American economics.

Actually, Lithuanian Kennebunkport needs no cinema house. Our hosts, the Franciscan Fathers, provide a richer kind of entertainment with evening musicales, literary hours, art exhibits, varied lectures and discussions. What we missed here, however, was Father John who used to make the resort feel like home — a physical and spiritual home.

In Bermuda, we witnessed another sort of disappearance, which had nothing to do with economics or death.

A Stolen Beach

The event was not as spectacular as the notorious events of the Bermuda Triangle where, since 1945, 100 ships and planes and 1000 people mysteriously disappeared into oblivion — swallowed by alleged UFO's, maybe a hole in the sky, or some yet-to-be-understood electromagnetic forces.

The Bermuda Royal Gazette, awaiting hurricane Emmy, warned us in a lengthy article how to stay safe and alive. Meanwhile, with British understatement, our Belmont Hotel simply left candles in the commode drawers of our room. The hurricane never arrived. But we woke up one morning to learn that the turbulent by-passing of Emmy had swept away the pink-sanded beach of Belmont's Southshore Club.

What does a stolen beach look like?

Surveying the remains, we found the beach had indeed disappeared and all that was left was twisted jagged coral rock.

With its British foresight, however, Belmont Hotel long ago equipped its Southshore Beach Club with an extra man-made beach terraced on the side of its high hill between the sea-roar below and the blue sky above.

Solving Problems

We cannot but admire the British way of solving problems. Inch by inch, the world has been encroaching upon Bermuda and Kennebunkport, two ideal get-away vacation spots, which, being culturally unlike, deal with their problems quite differently.

The Question of Traffic

There is the increasing traffic problem prevalent in both places.

Maine's eastern seaboard has experienced a proliferation of traffic clogging its principal routes. It has resorted to expanding its highways; however, this resolution of its problem is currently causing motorists to suffer even greater traffic tie-ups.

Bermuda, with its narrow roads built for horse-and-carriage and bicycle travel, chokes with traffic. Its cars are bug-sized; its buses bulge across the roads; and, holding up all the traffic, to a slow pace, are the imperious little motor bikes, cycles and scooters. A New Yorker, caught in such tie-ups, grows slightly insane.

A cabdriver told us (we think he was naively exaggerating) that there have been accidents "worse than what you have seen in New York City".

Gas in Bermuda is super-expensive. Moreover, a driver speeding at 32 miles an hour is usually fined seventy five dollars. Anyone speeding at 40 can be subject to a two hundred dollar fine and a revocation of his license.

While Maine seeks solutions to its traffic problems by an expensive expansion of its highways, Bermuda persists in handling its problems legally in the traffic courts.

Free-for-All Mosquitoes

We admire Bermuda's control by law.

For example, there is its control of insects. In Maine, the lively mosquitoes feasted upon us heartlessly day and night; but Bermuda currently has no insect nuisances. On the plane from Kennedy Airport, before the take-off, we found the interior of the plane and ourselves sprayed with insect repellent.

Homeward bound from Bermuda, when we were loaded down with several baskets of fruit Bermuda friends had sent us during our stay, we found we could not take the gifts home. "Eat the fruit here," said the Customs official, "or throw it away".

"But these oranges," we protested, "are stamped — they are from Florida — why can't we take them back?"

Even Florida oranges cannot get back to the States.

Law: British and American

We were impressed by the astuteness with which British officials intercepted illegal importation of drugs. It remains a mystery to us how they do it.

They are able to spot, among hordes of incoming tourists, American and Carib youths who attempt to import drugs hidden in bras, tampex, or secret compartments in luggage. A girl from Jamaica was sentenced to a two-year prison term for trying to bring in Marjuana.

Maine does not (it can not or it will not?) exercise such control. One early morning in Kennebunkport as we walked towards the Franciscan Chapel with the dew glistening over the immense lawns, we saw devastation. Overnight, some operators of souped-up

racing cars had cut rolling scars into the sod of the lovely lawns, from the Monastery and Lithuanian Cross to the Guest Houses. "This goes on, even in winter," we were told.

The only voice insisting on law that I heard in Maine was the Lithuanian voice of a youthful grandmother beside the swimming pool where she commanded the swimming-diving-cavorting youngsters: "Kalbekite Lietuviškai!"

And speak Lithuanian — they did.

A Diminishing World

Bermuda, an expanse of 300 coral islands, is a haven in the Atlantic that suggests what snatches of heaven must be like. But perhaps we're not ready for heaven yet.

The coral houses — tinted pastel pink, green, blue-stand like perky angels under the pure white roofs which catch the rain used for drinking water. There are no "slums". The colors of the ocean boggle the mind with their loveliness. They remind one of the bewitching symphonic paintings of Ciurlionis. And the treacherous undercurrents of the ocean restate that Shakespeare had Bermuda in mind when he wrote "The Tempest".

But is all this enough? Would you want to live here?

Answers by the Natives

A Bermuda cab driver — black, articulate and intelligent — told us, "I have to get away from here. Yes, I've visited New York and Chicago. I know what cities are like. But Bermuda — there just isn't enough here that a man can do with his life".

We visited friends who live in Bermuda and we met their friends in an elegant house on a hilltop facing the ocean. We learned that they send their children to England for higher education. But when the children return home, what can they do with their lives? If they have an interest in tourism, they get jobs and settle down. If their interests lie in science or the arts, they become frustrated.

Talking with a holidaying Newsweek man, we observed, "All this sun, this beauty, this indolence — can't it drive one mad, after a time?"

He nodded thoughtfully, "That's a known problem. In such an atmosphere, a person can become detached, inane, bereft of mind".

Realization

I realized that in Bermuda, despite the constant engrossing activities, I found myself needing to hook on to the reading of books — as though it were an escape. There was some hidden hunger Bermuda could not satisfy.

In Kennebunkport, many a summer, I enjoyed similar engrossing activities and I ended up, nights, busily translating Lithuanian poetry. But this was not an escape. It was only a deeper involvement in the life of the Kennebunkport day.

Both resorts acutely brought to the surface of our minds the need to terminate being tourists, get back home. To people. To problems. To action. ■

Lithuanian American Republican League of Illinois — On September 5th, the Lithuanian Dance Festival was held at the International Amphitheater in Chicago — On September 22nd a fundraising dinner was held for Cazi Oksas, candidate for Cook County Recorder at the Martinique Restaurant. Additional League members in Illinois seeking election are: Anton Valukas for Appellate Court Judge, 1st District; Charles Janulis for State Senator, 27th District;

Preserving the Lithuanian heritage

Mrs. Josephine J. Dauzvardis

They call her "the Lithuanian lore lady". Lithuanian customs and traditions always have been her "major hobby". So has Lithuanian cooking; she wrote a book about it.

Josephine J. Dauzvardis is an honorary Consul (she was born in Worcester, Mass.) for a country with which the U.S. has no trade. "There's not even an active communication with our government," she acknowledges sadly. "It's frustrating. There's no free travel. Lithuania is not a free country. But our spirit here still is very much alive. We have an exceedingly active community."

Mrs. Dauzvardis represents about 100,000 Lithuanians in Chicago and has jurisdiction over 30 other states.

Mrs. D., as she's called by neighborhood children, inherited the consul post when her husband died five years ago. "It was a natural choice: I had worked with him, I knew what the job entailed, and I'm bilingual." Her qualifications also included a law degree and social-work experience.

She routinely issues and authenticates documents, provides translations, secures Lithuanian passports, and handles estate matters.

Her office is in her residence on Chicago's Southwest Side. She has a staff of one — the secretary who had worked with her husband since 1937. Last year the consulate received about 4,000 pieces of mail. She averages 20 phone calls a day, even on weekends ("When people have problems, they call — they don't look at the calendar").

Mrs. Dauzvardis' surroundings reflect some of her heritage. Hanging in her front room are curtains hand-loomed in Lithuania. Her library is full of Lithuanian books and display cases holding Lithuanian art works such as miniature straw ornaments, decorated Easter eggs, and wood carvings.

"I lead a simple life," she says. "It's rather difficult for a woman alone. I go to a few of the consular affairs, but I don't have a chauffeur, and it's a rather long ride into the city."

In her community, Mrs. D. is somewhat of a celebrity. "My neighbors think I'm a very powerful politician," she says, laughing.

Woman-mature, congenial to share apartment and companionship with mature woman. Own room, board and small salary in exchange for same household help. Some English necessary. Bu. 2-1967.

Vienybė, October 29, 1976

NATIONAL CONVENTION OF THE KNIGHTS OF LITHUANIA

By HELEN KULBER

The 63rd National Convention of the Knights of Lithuania (Lietuvos Vyčiai) took place at Stouffer's Dayton Plaza Hotel, August 25-29, hosted by Council 96, Ohio, — Judy Petrokas, President. Anthony Miner, National President, was absent due to illness. Joseph White of South Boston, was elected presidium chairman. At the hotel, an exhibit of photos of Lithuanians imprisoned by Soviets and relevant material was viewed also by many non-Lithuanians, hotel guests and participants in another convention there.

At the opening session, Joseph Wine extended greetings from Mayor James H. McGee, who was at a Conference of Mayors. Among the scheduled speakers at different sessions were: John D. Yeck, an authority in advertising, communication and public relations, gave good advice; Congressman Charles W. Whalen of Ohio and Dr. Kazys Bobelis of Chicago, National President — Lithuanian American Council, discussed Lithuania and the United States and International Diplomacy; Rev. Anthony Jurge-laitis, O. P., of Rhode Island, K of L Spiritual Advisor, spoke on "The Church — before and after the Ecumenical Council" followed by controversial questions from Mary Ann Blum as to why so many priests, nuns, are forsaking their holy vows — and from Helen Kulber "how come so many, especially young people, are joining Rev. Sun Myung Moon, Hare Krishna and other sects"; Vytautas Radzivanas, C-41 Brooklyn-Queens, reported on the Lithuanian Youth Congress which he and his wife, Birutė, attended (the K of L had contributed \$300 towards expenses to South America) and urged that participation in the next one be planned ahead; Joseph Boley-Bolevičius, C-41, presented a program in memory of Rev. John Jutt-Jutkevičius who, until his untimely death five years ago, worked avidly in the Lithuanian Affairs department of the K of L which he had organized; Rev. Casimir Pugevičius reported on the recent 41st International Eucharistic Congress in Philadelphia, attended by K of L members from many cities.

Archbishop Joseph J. Bernardin, Archbishop of Cincinnati, President — National Conference of Catholic Bishops and — the United States Catholic Conference, was the keynote speaker at the banquet and ball in the grand ballroom of the hotel on August 29th. He is very familiar with the situation in Lithuania. Rev. Vaclavas Katariskis took this opportunity to publicly thank Archbishop Bernardin also for giving the sermon at mass earlier at the Holy Cross Church of which he is pastor. . . . Simas Kudirka accepted the K of L "Friend of Lithuania" award in behalf of Servei Adomovich Kovalev who, after a closed trial in Vilnius, is serving 7 years in a "corrective labor colony for especially dangerous state criminals" Camp VS 389/36 at Perm, 700 miles southeast of Moscow. Among other so-called dissident actions, Mr. Kovalev, 44 year old Russian biologist, was punished for working on the "Chronicle of the Lithuanian Catholic Church". Rev. Pugevičius gave instant translation of Mr. Kudirka's acceptance speech. This segment of the program and an interview with and photo of Simas Kudirka was published the next day in the Dayton Daily News.

Professor Alexander Aleksis, G-7 Waterbury, Conn., Honorary Member and Chairman of the K of L Honorary Membership Committee, presented medals to Rita Pinkus, C-26, Worcester, Mass., and Loretta Stukas, formerly

Miss Kassel, C-36 Chicago, now with C-29 Newark, N. J., who were raised to status of "Honorary Members". For many years, Mrs. Jack Stukas has been editor of "Vytis (The Knight)", the K of L illustrated magazine with English and Lithuanian text, published ten times annually. . . . Rosemarie Klatt, C-36 Chicago, received the \$1,000 Scholarship Award, presented by Anthony Maziuka, President C-41 and Secretary-Treasurer of the K of L Scholarship Committee. . . . Singing of the Star Spangled Banner and "Lietuva Tėvyne Mūsų", the Lithuanian National Anthem, as two life-sized bronzed figures — the Statue of Liberty and the Lithuanian Freedom Statue with their flags at either end of the dais were spotlighted — and the invocation by Rev. Pugavicius preceded the banquet. . . . Later, after the charming and capable Convention Chairman and Mistress of Ceremonies, Elinor Sluzas, thanked the Honored Guests, the 300 delegates, members and guests present — inviting them to remain for the dance — the formal segment was closed with a prayer by Rev. W. Karaveckas C-19 Pittsburgh, Pa., and the singing of the "Vyciu Himnas", accompanied by the composer, Prof. Aleksis, and "God Bless America".

Besides the usual organizational sessions, masses were offered each day for special intentions — In memory of Rev. John Jutt and all deceased members, — for the Suffering Faithful in Lithuania, and on Sunday, a Mass of Thanksgiving at the Holy Cross Church ("Lithuanian" is also engraved on the 1914 cornerstone of the church and 3 typical Lithuanian wooden crosses are in the church garden).

Social evening events included a dinner-theatre party at Memorial Hall where the Kenley Players, starring James Coco and Dody Goodman, presented "George Washington Slept Here"; — Pioneer Night at Eintracht Park many wore old-time costumes, (the Sons of Legion, a youth military contingent in uniform, raised the American and Lithuanian flags and did a precision drill), a life-like Abraham Lincoln, impersonated by John Campbell of Lynchburg, Virginia, recited "The Gettysburg Address" to background music of "The Battle Hymn of the Republic"; — Barstukių Iškilmės, Lithuanian Festival at the new Lithuanian Hall where the "Vejeliai" dancers performed, unusual slides of Lithuania were shown, and various Lithuanian folk crafts were displayed and demonstrated. Hearty and delicious meals were prepared and served by C-96 at these events. The farewell luncheon buffet prepared by Mary Lucas of Mari-Lu Catering, assisted by council members, actually was a feast of beautifully decorated and tempting foods.

The 1976 K of L Convention was enjoyable as well as productive — mainly due to the work and good planning of Dayton Council — 96.

Algirdas Brazis of Chicago will be soloist at Vienybe's 90th anniversary banquet on Saturday, November 27th, at the Biltmore grand ballroom. Brazis was formerly a member of the Metropolitan Opera and is one of the most popular Lithuanian baritones.

WAGNER AGAIN HEADS DEMOCRATIC ETHNIC UNIT

Robert F. Wagner, former mayor of New York City, has been appointed Chairman of the All Americans Council of the Democratic National Committee, a position he had previously held from 1964 to 1974. He also resumes the position of Vice Chairman of the DNC for Ethnic Affairs.

In announcing Wagner's appointment, DNC Chairman Robert S. Strauss said, "The Democratic Party is extremely fortunate to be able to again call on Bob Wagner at a time of critical need. The 1976 election is a tough one, and we must make clear to ethnic Americans that the Democratic Party is still the party that cares. We are the party which gave millions of new Americans their first opportunities, and we know we must continue to provide opportunities to them now that they have become so integral a part of our nation and our society. The appointment of Bob Wagner should be a clear signal that we are working in that direction".

In resuming the position of Chairman of the All Americans Council, Wagner succeeds Dr. Thomas Morgan, U. S. Representative from the 22nd District of

Pennsylvania. The DNC' Nationality Division dates back to 1932, when Franklin D. Roosevelt was running for president, constructing a coalition of interests which survives to this day. The Division, through Executive Director Andrew Valuchek, maintains contact with 170 ethnic fraternal organizations and more than 450 nationality newspapers.

Mayor Wagner is of German stock, and was born and raised in the strongly ethnic Yorkville section of Manhattan. His father achieved national fame as a U. S. Senator who secured progressive legislation for oppressed Americans.

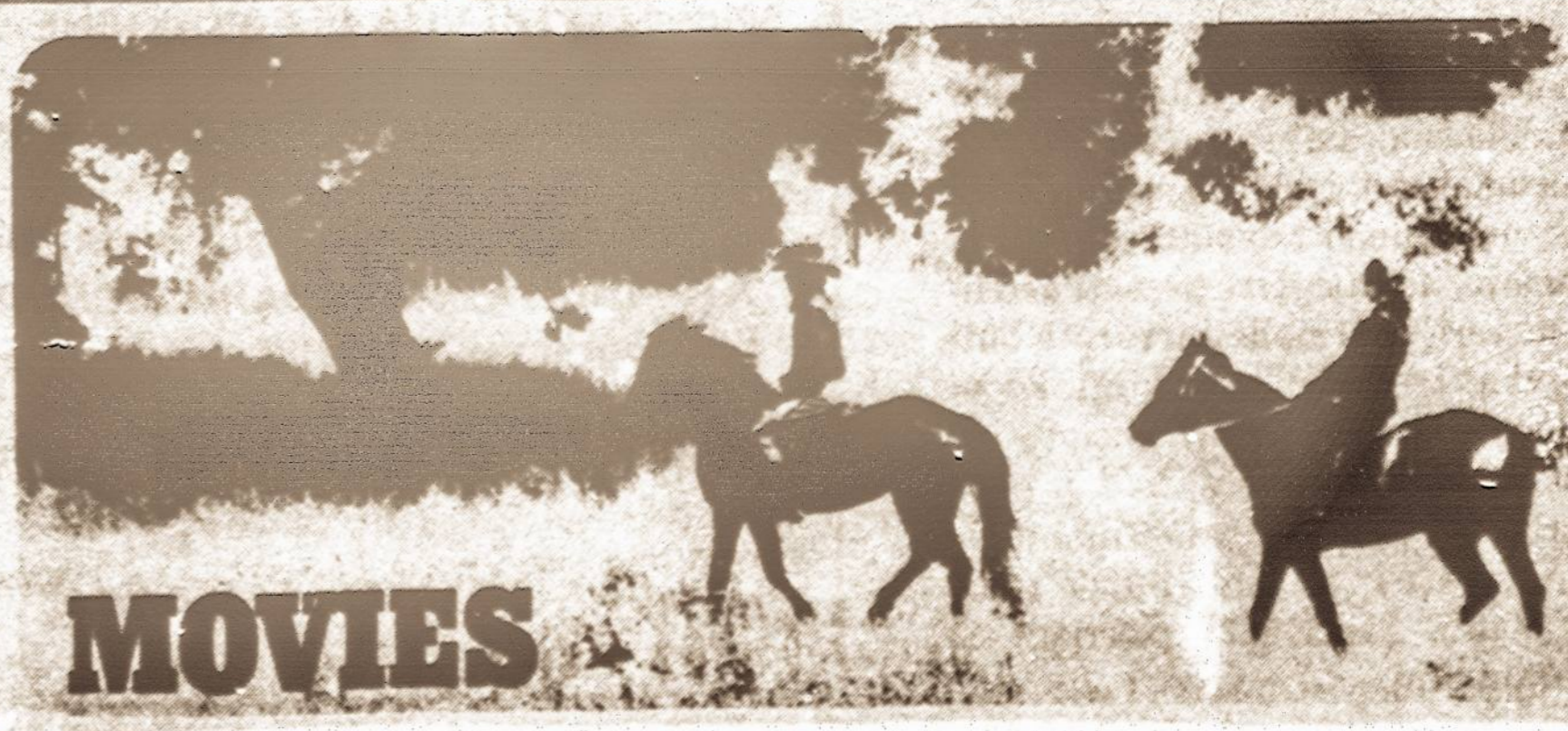
REELECTED CHAIRMAN LITHUANIAN DIVISION

Anthony J. Varnas, architect, was appointed Chairman of the DNC All Americans Council Lithuanian Division by Robert F. Wagner.

The Council, composed of many nationality groups, met on October 8th and discussed plans for the presidential campaign.

CENTRAL Television marked the one hundredth anniversary of Jack London's birth in a broadcast of the Byelorussian Studio's *Burning Daylight*. "London's novel," says director Vitali Chetverikov, "offers an opportunity to create the image of a strong and interesting man. At the same time, we strove to convey the romantic undertones of many of Jack London's stories."

The Alaska episodes were shot on the Kola Peninsula and Chukotka, those in California, in the Crimea. Yuozas Budraitis, the Lithuanian actor, has the main role.

Dr. Ona Labanaukaitė, ilgametė newyorkietė ir čia buvusi dienraščio Draugo specialia korespondente Jungtinėse Tautose, dabar gyvenanti pas seseris Putnam, Conn., spalio 14 d. paminėjo savo 75 m. amžiaus sukaktį. Ilgą laiką ji yra Chicagoje redagavusi Draugo pirmąjį puslapį, o gyvendama Brooklyne, Darbininkui rašydavo pirmojo puslapio žinias. Anksčiau dirbusi Putnamo seserų spaustuveje, šiuo metu ji darbuojasi prie knygų vertimo. Iš jos ankstyvesnių vertimų yra žinomos šios knygos: Kristaus sekimas, Fiedlerio Defenzyva ir ofenzyva, Maederio Katalikas esu, Svensono Kaip aš tapau kataliku, Schrivero Meilės praktika ir kt. Ji yra redagavusi Lietuvojeėjusius šiuos laikraščius: Moterį, Pavasarį, Jaunimo vadą, Liepsnas, dirbo dienraščio Ryto redakcijoje.

Grazinos Balsienės, Sofijos Pacevičienės ir Eugenijos Valiūnienės keramikos darbai ir Grazinos Krauskienės sidabriniai meniški dirbiniai buvo išstatyti parodoje Toronto Lietuvių namuose spalio 23 ir 24 d.

KOKIA TURĖTŲ BŪTI ŽMONA

Laiškai lietuviams žurnale tuo klausimu Aleksandras Pakalniškis štai ką rašo:

"Mano žmona turėtų būti pati gražiausia, pati patraukliausia, pati linksmiausia, pati rimčiausia moteris pasaulyje. Be to, noriu geros šokėjos su gražiu balsu, visuomet gražiai apsirengusios. Be abejo, galėčiau išskaičiuoti dar ilgą eilę visokeriopų "iausių", bet nemanau, kad to reikėtų. Bet vis tiek noriu pabrėžti, kad mano žmona turėtų rūpintis išlaikyti šeimoje religiją ir lietuviybę, visa tai atlikdama labai paprastai, be jokių pretenzijų ar kaprizų.

žmona turėtų būti gražiausia, patraukliausia, linksmiausia ir rimčiausia, bet tai dar nereikia, kad tie privalumai nebūtų svarbūs. Abejoju, ar pajėgčiau pamilti nedailią moterį, o be meilės neturėtų būti vedybų. Lengviau paaiškinti, kodėl mano žmona turėtų būti susipratusi lietuvaitei. Todėl norą, kad ji būtų graži, laikau neišaiškinamu ir nepagrįstu, o kad būtų gera lietuvaite, tai laikau pagrįstu ir suprantamu..."

Mary York, žinoma Lietuvos Vyčių veikėja, yra išrinkta viena šių metų iškiliausių moterų — "1976 bicentennial year Woman of Achievement". Jersey Journal dienraštis spalio 14 d. laidoje atspausdino jos nuotrauką ir biografijos aprašymą. Ji išrinkta viena iškiliausių moterų už jos ilgametę veiklą Jersey City Profesionalių Moterų Klube, ir ypač už jos pasiaukojimą ir nuopelnus, padedant įsteigti Amerikos Imigracijos muziejų prie Laisvės Statulos, taip pat Laisvės Statulos parką, Jersey City. Marytė York ir kitos vienuolika iškilių moterų pagerbtos spalio 25 d. iškilmingame bankete Hi-Hat Salėje, Bayonne,

Vilija Slivinskaitė, gyvenanti Palos Heights, Ill., yra Southwest simfoninio orkestro čelistė. Ji yra baigusi to miesto American School of Music, kurioje dabar gavo mokytojos vietą, dėsto violončelę ir atlieka mū laikui ima balso pamokas.

Prof. Dr. Marija Gimbutienė suorganizavo kultūrinį baltų kursą Californios universitete, Los Angeles. Studentai už kursą gaus dvi užskaitas, o kiti turės progą praplėsti savo akiratį. Paskaitos skaitomos 7-9 v. v. kiekvieną rudens semestro ketvirtadienį. Prof. dr. M. Gimbutienės — "Baltai tarp indoeuropiečių tautų" ir "Baltų proistorė", Jono Kuprionio — "Baltų gyvenamieji kraštai ir jų gamta", dr. Vlodo Juodeikos — "Tautybių santykiai baltų kraštuose ir visoje Tar. Sąjungoje", prof. Jules Levino — "Įvadas į baltų kalbotyrą", prof. Meyerio — "Baltai ir slavai", prof. dr. M. Gimbutienės — "Baltų mitologija", prof. dr. Rimvydo Šilbajorio — "Lietuvių literatūra".

Žurnale Paris-Match prancūzų gydytojai norintiems numesti svorį nepataria naudoti medikamentų: šiuo atveju iš jų daugiau žalos, negu naudos (silpnina raumenis ir kt.).

Primenama, kad šlapimą varantys vaistai, išvarydami iš žmogaus organizmo vandens perteklių, pašalina ir labai reikalingus natrij ir kalį. Tam pačiam tikslui vartojami skydliaukės hormonai, kaip pastebėta, beveik nepaliečia riebalinių sluoksnių. Mėginantiems badauti ilgai gali sutrikti nervų ir psichinė pusiausvyra. Be to, nustojus badauti, svoris dažniausiai greitai atsistato.

Norintiems sublogti prancūzų gydytojai sūlo griežtą mitybos dietą. Jų nuomone, negalima visiškai atsisakyti duonos, nes ji nėra labai kaloringa. Normali dienos porcija — 325 g vyrams, dirbantiems sėdimąjį darbą, ir 275 g moterims. Tačiau jeigu duona valgoma su kaloringais produktais (sumuštinis su paštetu, uogiene, cukrumi), geriau vartoti džiovėsius, t. y. "duona be vandens".

Valgant nebūtina vengti vandens, nors galima gerti ir ne valgymo metu, o prieš arba po valgio. Vietoj vandens labiau tiktų mineralinis vanduo, silpna arbata be cukraus.

Visiškai atsisakyti druskos nepatartina ir net pavojinga, nes, trūsktant druskos, gali kristi kraujo spaudimas, imti silpnumas.

Neverta stengtis retai valgyti, nes-kuo didesnį tarpai, pavyzdžiui, tarp pusryčių ir pietų, tuo daugiau susikaupia riebalinio sluoksnio. Geriau tą patį maisto kiekį suvalgyti per 6 kartus, negu per 3 kartus.

Prancūzų gydytojai teigia, kad grakščios figūros priešas — svaiginamieji gėrimai. Viskio stiklelis — 500 kalorijų. Išgeriant kasdien po 1 l. vyno, per mėnesį organizmas gauna 23 tūkst. kalorijų.

Norinčiųjų sublogti maistas turi būti pakankamai kiekybiškas ir kokybiškas, neturi labai skirtis nuo įprastinio.

Patartina sportuoti — važinėti dviračiu, plaukioti, daug vaikščioti, žaisti tenisą.

Anglų gydytojai apskaičiavo: iš 100 norinčiųjų numesti svorį 50 nesulaukia teigiamų rezultatų tik todėl, kad drausmingai maitinasi labai trumpą laiką. Nesilaikant režimo, vėliau svoris net padidėja. Sunkiausia ne numesti svorį, o vėl jo neprisiauginti. Kėtinantys sublogti turi būti be galo kantrūs.

JAPONAI SENĖJA

Japonijos Sveikatos apsaugos ir socialinio aprūpinimo ministerija paskelbė, kad vidutinis japonų amžius didėja. Japonija sparčiai vejasi ilgaamžių rekordininkę Švediją.

Pagal 1975 m. statistikos duomenis, palyginti su 1974 m., vidutinis japonų vyrų amžius pailgėjo 0,6 metų (71,76), o moterų — 0,64 metų (76,95).

Svarbiausios japonų mirties priežastys yra kraujo išsiliejimas ir smegenis, vėžys ir širdies ligos. 26,55% vyrų ir 28,28% moterų 1973 m. mirė nuo kraujo išsiliejimo ir smegenis. Kai kraujo išsiliejimas ir smegenis nebebus mirtina liga, Japonijoje vyrai gyvens trimis metais, o moterys 3,17 metų ilgiau.

ŠIRDIES TVINSKIO KAINA

Nedaug — tik 0,003 cento — apskaičiavo JAV medikai. Tačiau per mėnesį tai sudaro apie \$100, o per metus — daugiau kaip \$1200. Šiuos duomenis gavo, apskaičiavę, kiek 15 ligonių per 4 metus turėjo mokėti už elektroninių širdies stimuliatorių įtaisymą ir priežiūrą. Iš viso per tą laiką jiems teko išleisti \$112,160; \$93,410 — apmokėti liginėms, \$18,750 — gydytojams.

LAISVĖS ŽIBURIO RADIJO

10 metų veiklai atžymėti rengiamas rudens

KONCERTAS — BALIUS

šeštadienį, lapkričio 6 d., Kultūros Židiny
361 Highland Blvd., Brooklyne

Pradžią 7 val. punktu!

Pradžioje specialiu žymeniu ir medaliu bus pagerbtas iškilusias lengvaatletas Bill Jankunis. Šią dalį praves Lietuvių Atletų Klubas. Po to šokio, dainos ir vaidybos ansamblis "ATŽALYNAS" iš Toronto stato humoristo A. Gustaičio vieno veiksmo nuotaikingą kaimo gyvenimo vaizdelį.

"SEKMINIŲ VAINIKAS"

Vadovė — SILVIJA LEPARSKIENĖ
Dainos — ŽIBUTĖ ŠILININKAITĖ
Akordeonistai — EDVARDAS LUKOŠIUS, ALDONA BISKYTĖ

Po programos šokiai ir vaišės abiejose KŽ salėse. Šokiui groja Toronto Jaunimo orkestras "ATSPINDŽIAI", vad. DARIUS CHAINAUSKAS

Po programos pobūviui stalus rezervuoti pas B. Labutienę tel. VI 7-5550
Auka 6 dol.

Vaikams iki 10 m. 4 dol. VISUOMENĖ KVICIA ATsilankyti

LAISVĖS ŽIBURIO
RADIJAS

Trumpai iš visur

Britų Agentūra Reuters iš Maskvos praneša, kad sovietai reikalauja jiems išduoti Brazinskus. Neišdavimą laikysią "nedraugingu" Jungtinių Amerikos Valstybių aktu.

Siomis dienomis Registruotoji Lietuvių Bendruomenė Chicagoje įsteigė fondą Brazinskams padėti ir sudaryti sąlygas Algirdui Brazinskui baigti mokslus Amerikoje. Aukos bus įteikiamos Brazinskams.

Astra Michelevičiūtė-Chapin iš Washingtono, išskrido į Filipinus dalyvauti Pasaulinio banko — World Bank atstovų konferencijoje. Astra yra to banko štabo tarnautoja Washingtono, ir konferencijoje dalyvauja kaip Social Direktorė.

Darata Aikšnoraitė, 26 metų amžiaus lietuvaitė, po 2,000 darbo valandų pasigaminė dvisparnį vienvietį lėktuvą, kuriuo dabar dalyvauja lakūnų sąskrydžiuose. Aikšno-

raitė, baigusi Connecticut kolegiją, turi komercinės lakūnės ir skraidymo instruktorės teises, šiuo metu dirba lakūnų organizacijos aviacijos muziejuje, Wisconsin valstijoje.

Jurgis Ramonas-Ramanauskas, paskirtas prezidento Ford rinkiminės kampanijos etnikų vedėju Washingtono. Apie šį jo paskyrimą plačiai aprašė Cleveland Plain Dealer dienraštis, pirmame puslapy talpindamas ir jo nuotrauką.

Daktaras Matas paskirtas didžiosios Republic Steel bendrovės Cleveland, Ohio tyrinėjimų centro metalurgijos direktorium.

FOTOGRAFIJŲ PARODA

Gruodžio 11-12 Tautinės Sąjungos namuose So. Bostone bus kun. Algimanto Kezio, S. J. meniškų fotografijų paroda.

Be to, jis rodys ir filmą.

Charles Daubaras, koncertinis akordeonistas, Vienybės jubiliejiniam banketui ruošia specialią programą. Svečiai bus sužavėti jo virtuozizmu.

Kviečiame visus į VIENYBĖS 90 METŲ JUBILIEJINIŲ BANKETŲ

Šeštadienį, lapkričio 27
6 valandą vakare

HOTEL BILTMORE

55 EAST 43RD STREET, NEW YORK CITY

Bilietas asmeniui \$20.00

Meninę programą atliks

SOLISTAS ALGIRDAS BRAZIS
AKORDEONISTAS CHARLES DAUBARAS

ŠOKIAMS GROS

JUOZO THOMAS ORKESTRAS

Jaunimui, norinčiam tik pašokti,
nuo 9 val. vakaro įžanga \$5.00

Bilietai iš anksto rezervuojami Vienybėje, telefonuojant 277-7257, arba rašykite šiuo adresu: Vienybė, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.

U.S. POSTAL SERVICE STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Required by 39 U.S.C. 3685)		
1. TITLE OF PUBLICATION VIENYBĖ	2. DATE OF FILING Oct. 28, 1976	
3. FREQUENCY OF ISSUE Bi-weekly	A. NO. OF ISSUES PUBLISHED ANNUALLY 20-26	B. ANNUAL SUBSCRIPTION PRICE \$7.00
4. LOCATION OF KNOWN OFFICE OF PUBLICATION (Street, City, County, State and ZIP Code) (Not printers) 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207		
5. LOCATION OF THE HEADQUARTERS OR GENERAL BUSINESS OFFICES OF THE PUBLISHERS (Not printers) 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207		
6. NAMES AND COMPLETE ADDRESSES OF PUBLISHER, EDITOR, AND MANAGING EDITOR		
PUBLISHER (Name and Address) Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava, 192 Highland Blvd., B'klyn NY		
EDITOR (Name and Address) Jonas Valaitis, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207		
MANAGING EDITOR (Name and Address) Valerie Tysliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207		
7. OWNER (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given.)		
NAME ADDRESS		
Valerie Tysliava 192 Highland Blvd., B'klyn, NY 11207		
Joseph N. Tysliava 192 Highland Blvd., B'klyn, NY 11207		
8. KNOWN BONDHOLDERS, MORTGAGEES, AND OTHER SECURITY HOLDERS OWNING OR HOLDING 1 PERCENT OR MORE OF TOTAL AMOUNT OF BONDS, MORTGAGES OR OTHER SECURITIES (If there are none, so state)		
NAME ADDRESS		
NONE		
9. FOR COMPLETION BY NONPROFIT ORGANIZATIONS AUTHORIZED TO MAIL AT SPECIAL RATES (Section 132.122, PMN) The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes (Check one)		
☒ HAVE NOT CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS ☐ HAVE CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS (If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.)		
10. EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION	AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS	ACTUAL NO. COPIES OF SINGLE ISSUE PUBLISHED NEAREST TO FILING DATE
A. TOTAL NO. COPIES PRINTED (Net Press Run)	2000	2000
B. PAID CIRCULATION		
1. SALES THROUGH DEALERS AND CARRIERS, STREET VENDORS AND COUNTER SALES	238	270
2. MAIL SUBSCRIPTIONS	1290	1450
C. TOTAL PAID CIRCULATION (Sum of 10B1 and 10B2)	1528	1720
D. FREE DISTRIBUTION BY MAIL, CARRIER OR OTHER MEANS SAMPLES, COMPLIMENTARY, AND OTHER FREE COPIES	325	200
E. TOTAL DISTRIBUTION (Sum of C and D)	1853	1920
F. COPIES NOT DISTRIBUTED		
1. OFFICE USE, LEFT OVER, UNACCOUNTED, SPOILED AFTER PRINTING	147	80
2. RETURNS FROM NEWS AGENTS	None	None
G. TOTAL (Sum of E, F1 and 2 should equal net press run shown in A)	2000	2000
11. I certify that the statements made by me above are correct and complete.		SIGNATURE AND TITLE OF EDITOR, PUBLISHER, BUSINESS MANAGER, OR OWNER <i>Valerie Tysliava</i>
12. FOR COMPLETION BY PUBLISHERS MAILING AT THE REGULAR RATES (Section 132.121, Postal Service Manual)		
39 U.S.C. 3626 provides in pertinent part: "No person who would have been entitled to mail matter under former section 4359 of this title shall mail such matter at the rates provided under this subsection unless he files annually with the Postal Service a written request for permission to mail matter at such rates." In accordance with the provisions of this statute, I hereby request permission to mail the publication named in item 1 at the phased postage rates presently authorized by 39 U.S.C. 3626.		
SIGNATURE AND TITLE OF EDITOR, PUBLISHER, BUSINESS MANAGER, OR OWNER		<i>Valerie Tysliava</i>

PS Form 3526 (Page 1)
Apr. 1976

(See instructions on reverse)

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149.

CIA RASITE NUOŠIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

ISTORIJOS DRAUGIJOS SUKAKTIS

Lietuvių istorijos draugija gruodžio mėnesį minės 20-ties metų veiklos sukaktį. Draugijai pirmininkauja prof. dr. J. Jakštas. Jis rūpinasi mokslinių istorinių veikalų leidimu.

Rugpiūčio pabaigoje A. Rūgytės bute buvo paskaita apie poetą Praną Vaičaitį ir jo kūrybą. Paskaitą skaitė mokyt. A. Bagdonas.

Rugsėjo 29 d. įvyko Lietuvių istorijos draugijos valdybos posėdis kuriame pasidalinta išpūdžiais ir aptarti rudens darbai. A. Rūgytė pateikė plačią veiklos programą.

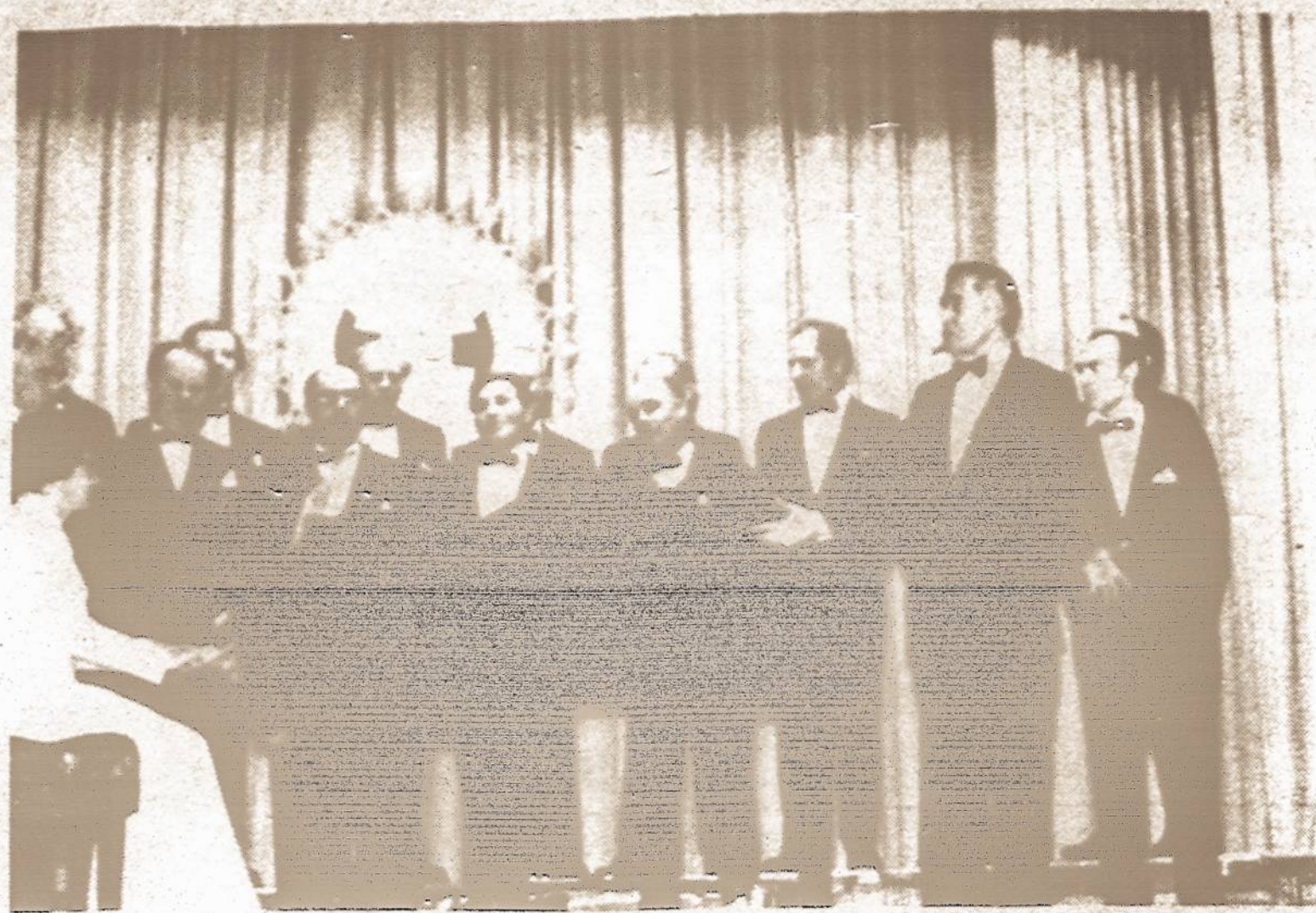
Po posėdžio, susirinkus istorijos mėgėjų gausiam būriui, Jonas Dainauskas skaitė paskaitą: Vytautas Didysis ir santykiai su Lenkija. Lietuva su Lenkija daugiau ar mažiau santykiauja nuo Gedimino laikų. Gedimino duktė Aldona išteko už Lenkijos karaliaus. Kęstučio duktė išteko už Mozūrų kunigaikščio. Glaudūs santykiai prasidėjo 14 šimt. pabaigoje nuo Krėvos suvažiavimo, kur buvo pasirašytas Krėvos aktas. Tą aktą lenkai aiškina savo naudai, kad Lietuva prijungta prie Lenkijos, o buvo atvirkščiai. Tuo metu Lietuvos valstybės plotas buvo 800,000 kv. km., o Lenkijos tik 180,000 kv. km. Panašus buvo ir jėgų santykis. Po

įvairių nesusipratimų Gediminaičiai pasidalino valdomis. Jogaila valdė Lenkiją, o Lietuvą valdė Vytautas, kuris neryžtingai siekė karališkos karūnos. Lenkų intrygų dėka sutrukdyta karūnacija, kuri turėjo įvykti 1430 Lucko suvažiavime.

Paskaitininkas apibūdino abiejų valdovų charakterius. Vytautas buvo vakarykščios dienos žmogus — rūpinosi valdomis. Jogaila buvo rytojaus dienos žmogus — rūpinosi valstybės ir dinastijos reikalais. Jogaila nebuvo toks, kaip jam primetamos apytamsios spalvos. Paskaitininkas pabrėžė, kad praeities didybė daugelį žavi, nes istorijoje iš tolo matomi tik didieji įvykiai. Tautos praeitį ir atskirus tautos vadus šiandien reikia rodyti šviesiu darbu ir pasiaukojimo pavyzdžiu.

Paskaita įdomi, kruopščiai paruošta, panaudota daug istorinių veikalų, sukėlė gyvas diskusijas, iškelta daug klausimų, į kuriuos paskaitininkas išsamiai atsakinėjo.

Inž. Bronius Nainys, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkas, kaip praneša Pasaulio lietuvis Nr. 25, aštuonis mėnesius laikinai redagavęs šį leidinį, bus nuolatinis redaktorius ligi savo kadencijos pabaigos.

Clevelando Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos rudens šventėje gražiai pasirodė Ramovėnų choras su solistu A. Kavaliumu.

V. Bacevičiaus nuotr.

D. M. N. P. bažnyčios šventėje, Šv. mišnių metu buvo nešamas rudens derlius. Iš k. i. d.: Petraitytė, Juodišius ir Čepulytė.

V. Bacevičiaus nuotr.

PHILADELPHIA, PA. AUKŠTO MENINIO LYGIO KONCERTAS

Spalio 2 d. Lietuvių namuose įvyko solistės Aldonos Švedienės ir smuikininkės Brigitos Pumpulytės koncertas, kurį suruošė A. L. T. S-gos Philadelphijos skyrius. A. Švedienė, plačiai apkeliausi pasaulį, gražiai užsirekomendavusi bei puikiai reprezentavusi lietuvius, šiame koncerte dainos mėgėjas džiugino daugumoje mūsų bei pasaulinio garso kompozitorių operų arijomis.

Liberty Fed. Savings B-vė Philadelphijoje šiais metais jau pasiekė rekordinę \$159,826,099 sumą. Charles S. Cheleden yra Direktorių Tarybos pirmininkas, Stanley F. Mankas — vicepirm., Ann M. Cheleden — vykd. viceprez., Charles G. Cheleden — viceprez. ir sekr., John J. Matulis — viceprez.

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIJAS

35 sukaktuvinių gyvavimo metų šauniam užbaigimui
kviečia Jus į linksmą, nuotaikingą

"RUGIAPIŪTĖ"

Šią 3 veiksmų muzikinę pjesę išpildys
WASHINGTONO - BALTIMORĖS STUDENTŲ VYRESNIŲJŲ SĄBŪRIS

MALŪNAS

Įvyks: ŠEŠT., LAPKRIČIO 13 D., 1976 M.
KULTŪROS ŽIDINYJE, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

"Rugiapūtė" tiek savo turiniu, tiek muzika ir tautiniais šokiais reprezentuoja lietuviško kaimo buitį su jo darbymečio papročiais, dainomis ir tradicijomis.

PO PROGRAMOS — ŠOKIAI, GROJANT PHIL SMERDY ORKESTRUI
iš Baltimorės

Vakaro pradžia: punktualiai 7 val. Šokiai 9 val.
ĮEJIMO KAINA \$6.00 STUDIJUOJANČIAM JAUNIMUI \$4.00

Laukiame mūsų mielųjų klausytojų, o ypačiai jaunimo
Didžiojo New Yorko — New Jersey — Connecticut apylinkėse
gausaus dalyvavimo.

PROF. DR. JOKUBAS STUKAS
Direktorius

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona,
pyragai vedybiniais ir kitokiems
pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY • MUTUAL FUNDS • INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant apdraudus, federalinių ir valstybių [Income Tax] užpildymu, pirkimui piniginiu perlaidu [Money Orders] ir įvairiausiais kitais reikalais kreipkitės į

JOSEPH ANDRUŠIS

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Bilietai parduodami visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas

Telef. VI 7-4477

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Arg. lietuvių centrui minint jubiliejų

Atkelta iš 6 psl.

Šiais metais tą pačią dieną buvo paminėta ir mūsų tautos menininko Mikalojaus K. Ciurlionio šimto metų gimimo diena, su paskaita, jo paveikslų ir liaudies meno paroda.

Rugpjūčio mėn. švenčiama Vaikų Diena su jų pačių atliekama programa.

Rugsėjo mėn. — Pavasario Šventė, kurioje linksmas ir triukšmingas jaunimas išsirenka Pavasario Karalienę.

Pranas Ozinskas, vienas Lietuvių Centro steigėjų ir Arg. Liēt. Balso leidėjas.

Argentinos Lietuvių Centro sukaktuvinis spalio mėnuo prasideda tradicinėmis mišiomis už mirusius narius. Sukaktuvinio mėnesio laiku kiekvienais metais ruošiamas aktas su vaišėmis, kuriame dalyvauja visos A. L. Centro meno pajėgos: šokių ansambliai, choras, solistai, draugiškų organizacijų ir vienetų atstovai, jų tarpe skaitlingos "Nemuno" ir "Mindaugo" delegacijos iš Berisso. Vėliau seka įvairios sporto rungtynės, tarp kurių jau keli metai iš eilės praktikuojama "triušio uodegos medžioklė", į kurią jos organizatoriai įdeda daug sumanumo ir gudrybių. Laike "medžioklės" aplankomos draugiškos institucijos, ir, grįžus į Lietuvių Centrą, įteikiama laimėtojams premijos.

Pažymėjimo verta, beveik įėjusi į tradiciją, "Draugiškumo vakarienė", ruošiamą jaunųjų šeimų iniciatyva, kuri dėl savo originalumo ir gero skonio sutraukia labai daug žmonių.

PENSININKŲ "ASADO"

Jau į pastovią tradiciją įėjo, kada jaunimas suruošia lapkričio mėn., jau pavasariui įpusėjus, medžių pavėsyje pensininkams "asado" pie-

tus. Kas nedalyvavo tokiuose pietuose, jokių būdu negali įsivaizduoti, kaip "seniai" džiaugiasi ir dėkingi jaunimui už jiems suruoštus pietus. Tai yra "senių" diena: skaniai pavalgę ir pasivaišinę geru argentinišku vyneliu, jie linksmi ir patenkinti traukia lietuviškas sutartines iki vėlyvo vakaro ir, atrodo, kad čia būtų tikros lietuviškos vestuvės.

Gruodžio 25 d. švenčiama Kalėdų Šventė su vaikų programa. Džiaugiasi vaikučiai Kalėdų Seneliu, o ypač jo atneštomis dovanomis. Džiaugiasi ir jų tėveliai, matydami toki didelį būrį šviesiaplaukių.

Užbaigdamas savo veikimo metus, Lietuvių Centras ruošia Senų Metų atsisveikinimo ir Naujų Metų sutikimo vakarienę, kurioje prie bendrų stalų draugiškoje nuotaikoje narių, draugų ir prijauniančiųjų šeimoms linki vieni kitiems laimingiausių Naujų Metų.

Vieną kartą į metus suruošiamas bendras piknikas su kitomis draugijomis, Parke Pereyra Iraola, norint palaikyti tamprus ryšius su kitų draugijų nariais.

Argentinos Lietuvių Centras per savo 50 metų veiklos, toli nuo savo gimtojo krašto, yra daug ką nuveikęs lietuviybės išlaikyme, jungdamas bendrai visus senus ateivius veikėjus ir jaunimą jau čia Argentinoje gimusį. Gražu ir malonu, kad

Leonas Ryselis, šio rašinio autorius.

tas jaunimas jaučia savo tėvų prisiminimus iš gimtos tėvų žemės Lietuvos, norėdamas prilygti šiems visiems užsienyje esantiems lietuviškiems darbams, drauge vykdydami mūsų patriarcho dr. Jono Basanavičiaus užbrėžtus tikslus — dirbti, kovoti dėl savo gimtojo krašto, dėl savo brangios Lietuvos ir jos laisvės! **Leonas Ryselis**

Vedybų trisdešimtmetį minint... Iš k. į d.: Ona Petrash, viduryje sukaktuvininkei Teresė ir Juozas Yasadavichai.

Ona Petrash spalio 16 d. Belecko svetainėje suruošė savo seseriai Teresei ir jos vyrui Juozui Yasadavichams puotą jų 30 m. vedybinės sukakties proga. Dalyvavo per 60 asmenų, jų tarpe sesuo Mary Stankevičienė, broliai Juozas ir Vincas Sinkevičiai su žmonom, pusbroliai Jonas ir Juozas Šalčiūnai su žmonom, pusseserės Katerina ir Elena su vyrais, O. Jozėnienė, dvi Juozo Jasadavichaus seserys su šeimom, Juozo sesers sūnus ir duktė su šeimom ir daug draugų ir bičiulių. Brolio Juozo Sinkevičiaus dukros, kurios šiuo metu gyvena Kalifornijoje, prisiuntė gėlių. Taip pat dalyvavo Onos Petrash dukra Cappy su vyru. Onai Petrash padėjo jos brolis Juozas, kuris atidarė vaišes ir pasakė kalbą.

Prof. Al. V. Berkis Human Events savaitraštyje iškėlė Pabaltijos valstybių okupacijos klausimą, paminėdamas Amerikos kongreso ir senato priimtas rezolucijas, įpareigojančias J.A.V. administraciją nepripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijų.

Aldona Kiršteinienė, Alina Prauskauskaitė, Kristina Sabalytė ir Bronius Petrauskas moko Rochester, N. Y. lituanistinėje mokykloje. Mokyklos vedėjas yra Bronius Krokys. Tėvų komitetan išrinkti: Blavesčiūnienė, Urbonienė, Draugelis, V. ir P. Vidmantai, Vytautas Zmuidžinas su organizavo lituanistikos kursus iš mokyklą baigusiuju.

Kęstutis Laskauskas, Baltimorės lietuvių radijo vedėjas, su sūnumi Romu, kuris neseniai yra baigęs kolegijos mokslus, iš Baltimorės buvo nuvykę į Chicagą dalyvauti savo tetos Marijos Paliokienės laidotuvėse.

Woodhaven, N. Y. parduodamas 4 šeimų šingeliuotas namas su 4 garažais ir atskiru sandėliu. Visas namas geram stovy 50 x 100 pėdų, su didoku sodeliu, kurio vietoj galima dar ir kitą statyti, arti Jamaica Ave. autobuso ir netoli stoties. Arti krautuvės, paštas, bankai ir įstaigos. Telefonuoti VI 6-3075.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

Juozas Kavaliauskas

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. SECOND STREET

PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DEwey 4-5136

M. P. Ballas Funeral Home

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-8043

Joseph Garszva

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos

ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-1800

VIENYBĖ

90th Anniversary Year—1886-1976—90-ieji Sukaktuviniai Metai

SENUJŲ ATEIVIŲ PARODA TĖSIAMA IKI LAPKR. 14

Senosios lietuvių ateivijos Amerikoje nuveiktųjų darbų paroda, publikai pageidaujant, pratęsiama. Jos uždarymas nukeliamas į lapkričio 14 d. Į uždarymą atvyks ir Draugo redaktorius B. Kviklys iš Chicago.

Paroda bus atidara tik šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12 vidurdienio iki 7 v. v. Ekskursijoms arba grupėms bus atidaroma bet kuriuo laiku, iš anksto susitarus su rengėju dr. Jonu Lenktaičiu, telefonuojant [212] 388-7163.

New Yorko ALTo posėdyje spalio 15 d. nauju pirmininku išrinktas P. Wytenus, vicepirmininkais Ant. Varnas ir Br. Spūdienė, sekr. P. Ažuolas, išd. A. Gasiliūnas, fin. sekr. J. Ivašauskas, išdo globėjais dr. Gertnerienė ir M. Žukauskienė. Posėdyje tartasi dėl Vasario 16 minėjimo ir kitų aktualijų. Vas. 16 bus minima Kultūros židinyje pirma sekmadienį po vasario 16 d.

Pavergtųjų Europos Tautų Organizacijos seimas New Yorke peržiūrėjo Pavergtųjų Tautų Savaitės balansą ir išrinko naują ACEN valdybą 1977 metams: lenkų Stefan Korbonski, pirmininku; lietuvių Bronius Nemickas, vicepirmininku; lenkas Felix Gadomski generaliniu sekretorium ir Mirom Bulariu išdininku.

Lietuvos Darbininkų Draugijos 7 Kuopos susirinkime spalio 17 d., pirmame po vasaros atostogų, buvo valdybos pranešimai apie veiklą. Vald. pirm. Bronė Spūdienė išrinkta atstovauti Kuopai spalio 30 d. šaukiamam New Yorko organizacijų susirinkime Židinio reikalui, o paskirta auka Pranciškonų minėjimo programai, įstojo du nauji nariai. Elena Bublaitienė išrinkta išdininke iki šių metų pabaigos. Du nariai minėjo savo gimtadienius. Sekantis susirinkimas įvyks lapkričio mėn. vien pat —, Fifi salėje.

Kariuomenės minėjimas, rengiamas LKVS Ramovės New Yorko skyriaus, birutiečių ir šaulių, įvyksta lapkričio 21 d. Apreiškimo par. salėje. Kalbės philadelphietis inž. Vyt. Gruzdyš, meninę dalį atliks Jūratė Veblaitytė-Litchfield, akompanuojant Daliai Sakaitei, Newjerietis Br. Balčiūnas paskaitys poezijos.

Laisvės Žiburio radijo rudens koncertas-balius ruošiamas lapkričio 6 d. Kultūros židinyje. Pradžia 7 val. Programoje bus "Sekminių vainikas" — A. Gustaičio parašytas vieno veiksmo nuotaikingas kaimo gyvenimo vaizdelis. Atliks Toronto (Kanados) šokio, dainos ir vaidybos ansamblis "Atžalynas". Šokiams gros taip pat torontiečiai — jaunimo orkestras "Atspindžiai".

BALFo 100-ojo skyriaus valdyba spalio 15 d. pradėjo piniginių vaju, kuris tęsis iki gruodžio 31 d. Vajus bus užbaigtas sausio viduryje surengtu baliumi su menine programa. Nauju skyriaus kasininku paskiriamas Vladas Jasinskas. Skyriaus valdybos pirmininke yra Janė Gerdvilienė.

Dantistė Jūratė Šukienė New Yorke atidarė dantų gydytojos kabinetą. Jos adresas: 25 St. James Place, New York, N. Y. Tel. 233-6770.

Richardas Krulikas, newyorkiečių veikėju inž. Kazio ir Aldonos Krulikų sūnus, šiemet rugpiūčio mėn. gavo magistro laipsnį iš geologinės okeanografijos. Jis studijavo vakarais Adelphi universitete. Šiuo metu jis vakarais studijuoja New Yorko universitete aplinkos taršos inžineriją, norėdamas isigyti antrą magistro laipsnį. Bakalauro laipsnį jis yra gavęs 1974 m., užbaigęs mokslus City College of New York ir atlikęs praktiką geologijos tyrinėjimuose Montanos Dillon apylinkėje. Richardas dalyvauja New Yorko lietuvių jaunimo veikloje, o šį rudenį pradėjo dainuoti vyrų Perkūno chore.

Dr. Antanas Kučas skaitydamas paskaitą apie ankstyvosios išeivijos nuveiktus kultūros darbus parodoje, kuri atidaryta spalio 24 d. Apreiškimo par. salėje. Už jo par. salės šeimininkas kleb. kun. P. Raugalas. Kairėje Lietuvos Gen. Konsulas New Yorke A. Simutis.

Operos solistas Vincentas Kuprys dainuoja Jungtinėse Tautose. Akompanuoja Dainius Trinkūnas.

Dail. Nijolės Vedegytės-Palubinskienės kūrinių paroda įvyksta spalio 30-31 d. Kultūros židinyje. Atidarymas spalio 30 d. 7:30 val. vak. Parodą globoja New Yorko vyr. skaučių židinyje Vilija.

Mykolo Liuberskio, buv. ilgamečio Kar. Angelų par. vargonininko ir dirigento, 5 metų mirimo sukaktis buvo prisiminta New Yorke jo šeimos ir artimųjų pamaldomis ir aplankius jo kapą.

Ieškoma nuoširdi, subrendusi moteris, kuri sutiktų gyventi bute kartu su kita subrendusia moterimi. Gautų atskirą kambarį, maistą ir nedidelį atlyginimą už nesunkius namų ruošos darbus. Pageidaujama, kad mokėtų bent kiek angliškai kalbėti. Telefonuoti Bu 2-1967.

Vienybė, 1976 m. spalio 29 d.

Lietuvos menininkai spalio 26 d. koncertuoja Jungtinėse Tautose — iš k. į d. birbynininkas Jonas Bikauskas, kanklininkė Elena Poškutė, dainininkai Jonas Girijotas ir Edmundas Kuodis. Taip pat dainavo ir

operos solistė Gražina Apanavičiūtė. Tas pats sąstatas koncertavo ir per priėmimą, kuris visai svečių iš Lietuvos grupei buvo surengtas V. Belecko svetainėje spalio 25 d.